

حسّ انقلاب

یاخود

سلطان عبدالعزیزك خلعی ایله سلطان مراد خامسك جلوسی

محرری

روم ایلی حرب اردولری عموم قوماندانی مرحوم

سلیمان پاشا

تاریخ تحریری

١٢٩٣

استانبول : طنین مطبعه‌سی

١٣٢٦

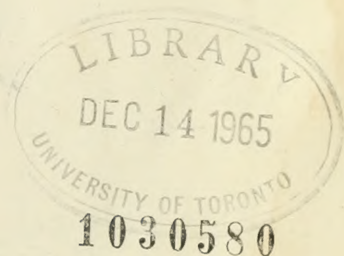
افاده

پدر مرحوم بواثری سلطان عزیز مغفورڭ خلعنی متعاقب، ومتن کتابده اکینلی قصاب زاده حسین صبری پاشا حقنده نوط صورتیله ویردیکی معلوماته کوره، ۱۲۹۳ تاریخنده وغالبا بوسنه و هرسکده بولندیغی صره‌ده یازمش ایسه‌ده شخص ثالث طرفندن یازلمش کبی قلمه آلمشدر.

وقعهٔ خلعه‌لوا رتبه‌سنده ایکن اشتراك ایتمش اولدیغندن، لوا اونیفورمه‌سیله موجود اولان بر رسمی بورایه درج ایدلمشدر.

سلیمان پاشا زاده

سامی

سلطان عبدالعزیزك خلعی

ایله

سلطان مرادخامسك جلوسی

دولت عثمانیه سلطان عبدالعزیزك بدایت تاریخ جلوسندنبرو برچوق صدمات تخریبیه ایله متزلزل وخصوصا ملت اسلامیه کافهٔ شاقهٔ تکالیف دولتی تحمل ایله برابر محقراولەرق شوکت واقبالی کوندن کونه متنزل ایدی . چونکه ادارهٔ حکومت شرع وقانونی ملعبهٔ کیف وهواعدایدن برمتحکم جاهلك یدتغلبنه متروك واکثریت اوزره شخصنی ویاخود مطلقا نفس الامرده مستهجن برصفتنی بکنەرك نصب وتعیین ایتدیکی ارکان وامرای دولت ایسه بعض مستثناذواتدن بشقه باشلیه اولمش وبعدەهانکی صنف ومأموریته نسبت آرزوسنده بولنیورسه آکاده مقتضی اولان علوم خصوصیه‌یی تعلم ایتمش اولمیوب حتی مکاتب صبیانیه ورشدیه‌ده کوریلوب طوران حساب جغرافیا وموالید کبی الك اوفاق درسلری بیله جاهل برکروه غافل ایدی . بوجهلای وکلا ووزرا مرجع وحامیلری بولنان ذاتك اثرینه تقلید حرکت مجبوریتنده اولاجقلرندن آنلرده ایکنجی و اوچنجی درجه‌ده بولنه‌جق مأمورین ایچون لیاقت ومعلومات کبی اوصاف تحریسنده بولنمزلر ایدی . بردرجه‌ده‌که استخدام التماسی وبعض اخلاق واحوال فاسده

هر درلو مأموریتی احرازایچون وسائط مشروعه‌دن معدودایدی . برمأموریتك حسن ایفاسی ایچون برطاقم علومك لزومی منکر اولوب او یولده بحث ایتمك ایستینلر مضحك وشایان استهزا کورولور ایدی . بوقبیل جهلای مأمورینك شعبات حکومتك هرجهتنده کوستره‌جکلری اثر بعض امور تصادفیه‌دن قطع نظر مهلکه واسائت تهیئه‌واعداد ایدرایدی . نهایت بر وقتلر اوروپایی لرزه‌ناك دهشت ایدن آلتی‌یوز سنه‌لك قوجه بر دولت فلمنك دانیمارقه ویونانستان کبی درجهٔ رابعه‌ده بولنان دولتلردن نفوذ وحیثیتجه پك‌دون وهرکون‌اوغرینه فدای جان‌ایتمکده بولنان ملت اسلامیه ایسه بوجریحهٔ طاقتفرسا ایله داغدار ودلخون قالدی . هر مملکتده قونسولوسلر برحاکم مستقل کسلدی . استانبولده بعض سفارتلر (باشلیجه روسیه سفارتی) مرجع اولدی.امور خارجیه‌نفع‌وضرردن نفسنی متأثر عد ایتمیان برکروه مأمورینك ید استیلاسنه دوشه‌رك وحقوق سلطنت علیهنه اقامه اولنان هرنوع ادعا اثر تعصب اتهامیله علاوه‌لشه‌رك کسر نفوذ وحیثیت اسلامیه نتیجه‌لرینی کوستردی . روسیه سفارتنك توصیه‌سی اوزرینه قره‌طاغدن‌هرسکه مهاجرتی برپولتیقه شناس مغفلك جمیله اوله‌رق عد وقبول ایتدیکی خذلهٔ اشقیا هرسك اختلالنی ایجاد ایتدی . آندن صکره امور خارجیه اوستریاایله روسیه‌نك بازیجهٔ تحکمی اوله‌رق بر سنه‌دنبری میدانده بولنان مساویٔ احوال حاضره‌یی وجوده کتوردی . اهل اسلام

مالدن جاندن اولاد وخانماندن جدا ونیجه بیك دینداشمز اوچ جاهلك [١] جهل واهانتی اوغرینه محو وفدا اولدیلر .

بوحال اضطراب ویاسدن بزه اوزاق اولان اوروپالیلر غافل ایدیلر. چونکه برواسطهٔ استخبارلری یوغیدی. استانبولده بولنان اوروپالیلر ینه براوروپا شهری حکمنده بولنان بك اوغلنده اقامت ایدرلر وبربرلری ایله و یاخود مذهبداشلری بولنان روم وارمنیلرله اختلاط ایدرك مسلمان وترك طاقمنك اولرینه کیتمزلر طشره ده بولنان قونسولوسلر دخی اکثر یرلی خرستیانلردن مرکب اولدیغندن منافع شخصیه لری اوغورنده اوغراشمقدن بشقه برشی دوشونمزلر ایدی .

والحاصل ملت اسلامیه مستولی اولان مصائبه برعلاوهٔ مدهشه اولمق اوزره بلغارستان شناعتی ظهور ایتدی . اطفال واناث برطاقم بیچارکان اسلام روسیه مدنیتنه تقلیده قالقیشان بلغارلرك یورکلردا یانماز فاجعه لریله نوش شهد شهادت ایتدیلر . آرقه سندن سلانیك حادثه سی ظهور ایتدی . واقعا مسلمانلر ایکی قونسولوسی قتل وتلف ایتدکلری ایچون بربیوك جنایت ایتدیلر . لکن دین وملت علیهنه کوستریلن انواع حقارته آرتق صبر وتحمل قالمدیغنك فعلیاتنی عرض واثبات ایله ملت اسلامیه ده هنوز برغیرت دینیه وملیه موجود اولدیغنی ده تفهیم ایتمش اولدیلر .

---

[١] بواوچ جاهلدن ایکیسی محمود ندیم پاشا ایله شیخ الاسلام حسن فهمی افندی اولمق کرکدر .

بو صره‌ده ادرنه فاجعه‌لری چوغالدی . رأس کارده بولنان محمود ندیم پاشانك آنی‌ده هرسکدن بدتر برقالبه افراغ ایده‌جکی اعتقادی قلوب عامه‌ده یرلشدی . طلبهٔ علوم استدعای عزلیله تنسیق امور ملت آرزولرینی کوستردیلر . واقعا محمود پاشا آنك اوزرینـه عزل اولدی . لکن بو صره‌ده برلینده قونفرانس تشکل ایتدی . سلطنت سنیه وحقوق ملیهٔ اسلامیه علیهنه قرار ویرلدی . مسـلمانلرك صفت جنسیت وملیتلری وباکه نوع بشردن معدودیتلری بیله اونودیله‌رق بر اون طقوزنجی عصر قروازادی کوسترملك استنلدی .

هیئت وکلا بویله برتکلیفی قبول ایتمه‌مکه متفقاً قرار ویردیلر. فقط امور خارجیه مسلك قدیمندن برفرق ارائه ایتمدی .

وکلانك ضعف اقتداری آ کلاشـلدی . ایچلرندن ارباب دقت وحمیت اولانلری وضع حاضرلریله برایش بجره‌میه‌جکلرینی درك ایتدیلر . خلقده اضـطراب وخلجان آرتدی . هرکون قویون سوریسی کبی محمود ندیم پاشا ایله خارجیه مأمورلرینك ذوق وکیفی اوغرینه مذبحه‌یه چکیلان عسکرلر بواوان بحرانده اجداد عظاملرینك اثر وحرکتلرینی یاد وتخطر ایتدیلر وهربری سلامت ونجات ملتك واسطهٔ حصولنی مضمردرون ایلدی.

او اثناده سرعسکر وقت اولان حسین عونی پاشـا دخی کندینی ازعاج ایدن حسیاتی دارشورا رئیسی مشیرردیف پاشایه آچه‌رق وخامت عاقبتدن ملت ایچـون چارهٔ نجات مذا کراتنه

كيريشدى . رديف پاشاده اوتەدنبرى الفت ورفاقتى اولان مكاتب عسكريه ناظرى سليمان پاشايه كشف مصلحتله وخامت احوالى موضوع بحث ومقال ايلدى. پاشاى مومى اليه ايسه ذاتاً هرسك مسئلەسنك بدايتندنبرى آرا ومعروضاتنى رتبەسنك كوچكلكى آفتندن اوللى كه كيمسه يه آكلاده ميه رق مأيوس ومتأثر ودلخون وفلاح ونجات ملت ايچون هردرلو فدا كارلغى كوزينه آلديرمش برمرد غيرت مشحون ايدى . جواباً سر عسكر پاشا آرزو ايتديكى حالده بوايشك حصولى پك قولاى اولديغنى وبر ايكى طابور عسكرله وجود بولەجغنى عرض وتفهيم ايلدى . چونكه سلطان عزيزك متخذى اولان مسلك حكومتدن آرتق ملتجه سلب امنيت اولنمش وسلامت ملت آنك رأس كاردن چكلمەسنه مشروط اولديغى جمله بيننده بر اعتقاد حاصل ايتمشيدى .

آنك اوزرينه برايكى دفعه دها حسب حالكونه مذاكرات سبقت ايلديكى كبى اشبوشهر جمادى الاولينك اوچنجى جمعه كيجەسى دخى مشار اليه رديف پاشا ايله برلكده سليمان پاشا حسين عونى پاشا حضرتلرينك ساحلخانەلرينه كيتدكلرنده ينه احوال حاضره اوزرينه بينلرنده بعض كلمات مناسبه سبقت ايلدى . ورديف پاشا حضرتلرينك سليمان پاشادن آلەرق حسين عونى پاشا حضرتلرينه ويردكلرى معلومات اوزرينه مشار اليه دخى بويله برحادثه يه چارچشمله منتظر بولنان مدحت پاشا حضرتلرينه كشف مصلحتله وبحريه ناظرى قيصرلى احمد پاشا حضرتلرينه

دخی بیان حال ایله ایکیسنیده دائرهٔ اتفاقنه ادخال ایلدی .

لکن صدر اعظمله شیخ الاسلامك دخی داخل مصلحت اولمسی واجباتدن ایدی. مع هذا مذکور جمعه کیجه‌سنه قدر هنوز آنلرله بو یولده بر مذاکره‌لری سبقت ایتمه‌مش ایدی .

بیانه حاجت اولمدیغی اوزره سلیمان پاشا مکاتب عسکریه ناظری ومسلح اوله‌رق معیتنده اوچ یوزه قریب مکتب شاکردی بولنوب طابورلره قومانداسی جاری دکل ایدی .

بومقدار شاکرد ایله بویله برخطب عظیمك تعهدی ممکن اوله‌میه‌جغندن وقعه‌دن تخميناً یکرمی کون مقدم طاش‌قشله‌نك اوکندن کچه‌رك قشله پیشکاهنده طوران خاصه بشنجی طلیعه طابوری بیکباشیسی عزت افندی‌یه تصادفله بعض مرتبه غیرتی تحریك ایده‌جك سوزلر صرف ایتمش ایدی.

چونکه وکلادن هیچ برینك موافقتی ممکن اوله‌مدیغی ویاخود آنلرله بو بابده مباحثه ومذاکره‌یه فرجه بوله‌مدیغی حالده بیله رأساً برفدا کارلق ابرازی ذهننجه مقرر ایدی .

مومی الیه عزت‌افندی ایسه ذاتاً اصحاب حمیتدن بولندیغی جهتله بویله بروقعهٔ خیریه‌نك حصولنه طابوریله جالیشه‌جغنی جواباً افاده ایتدی ایسه‌ده سلیمان پاشا برطابورك کفایتسزلکنی بیان ودیکر طابورلر بیکباشیلرینك یعنی خاصه دردنجی طلیعه طابوری بیکباشیسی عثمان آغا ایله خاصه برنجی آلایك ایکنجی طابوری‌بیکباشیسی ادهم بکك افکارینی‌استکناه ایتدی وعزت

افندی آنلرکده بویله بر ایشه استعدادلری ظننده بولندیغنی سویله‌دی.
بو مذاکره‌دن برقاچ کون صکره درسعادت مرکز قوماندانی میرلوا مصطفی سیفی پاشا سلیمان پاشانك خانه‌سنه کیدرك حین مداولهٔ افکارده بونه بحث حاضر آچیلوب اویله بر وقعه ظهورنده کندیسی ایله متحد اولدیغنی مصطفی پاشا سلیمان پاشایه جواباً افاده ایتدی. و اودخی الندن طوته‌رق حین حاجتده چاغیرلدیغی وقت کله‌جکنه دائر عهد وپیمان آلدی.

ایشته مشروح جمعه کیجه‌سنه قدر سلیمان پاشانك وقعهٔ خیریه‌نك حصولی امرنده‌کی تشبثاتی بوندن عبارت ایدی. لیل مذکورده سرعسکر پاشا حضرتلری سلیمان پاشایه جمعه ایرتسی کونی مکتب حربیه‌یه تشریف ایده‌جکلرینی بیان ایلدیلر. فی الحقیقه ایرتسی کونی ساعت بش رادەلرنده ایدی که مکتبه ورود ایله امتحان ایدلمکده اولان شاکردانی معاینه بیوردیلر. وبعده سلیمان پاشانك اوطه‌سنه کیدەرك وخامت زمان مذاکراتنه کیریشلدی.

شویله که: حسین عونی پاشا حضرتلری هر ایشنده استبداده متوجه بر ذات عنود اولوب کندی ایام معزولیتنده دائرهٔ عسکریه‌جه وقوع بولان اجراآتی مقامه عودتنده درجه‌سنه کوره تزییف وقدح ایله امکانی مساعد بولدقجه تغییر حکمنه قیام معتادی ومقتضای مشربی اولوب آنکله متلذذ ایدی.
بو جمله‌دن اولمق اوزره زمان معزولیت مشارالیهده سلیمان

پاشا كورديكى لزوم حقيقى اوزرينه مكتب فنون حربيه‌نك مدت تحصيليه‌سنى فرانسه‌نك (أقول دوسنسير) دينيلن مكتب حربيه‌سنه توفيقاً ايكى سنه‌يه تنزيل ايله حكمت وكيميا وهندسهٔ رسميه ايله ادبيات عثمانيه درسلرينى كاملاً اعداديلره نقل ايتمش اركان حربيه صنفلرينك مدت تحصيليه‌سى درت سنه‌يه تنزل ايلمش وبو اجراآتدن طولايى خزينهٔ نظاميه‌يه‌ده نفع عظيم حاصل اولمش ايدى .

ايشته حسين عونى پاشا زمانته مصادف اولميان شو اجراآته مقتضاى حكم طبيعت معترض بولنمغله مذكور جمعه ايرتسى كونى سليمان پاشايه: ينه مكتبى آلت اوست ايتمشسك حربيه‌يى ايكى سنه‌يه ايندير مشسك مقدمه‌سيله تنسيقات واقعه‌يى جرحه باشلادى. وبن مقامده بولنسه‌يدم ياپديرماز ايدم غيبوبتمى فرصت اتخاذ ايتدكده بو ايشه كيريشدك ديدى .

سليمان پاشا دخى : سزده مقامده بولنسه‌يديكز ادله‌سنى عرض ايله اقناع ايدر ايدم شمدى همت عليه‌كزله مكتب حربيه (سنسير) ومكاتب اعداديه (ليسه) پروغراملرينه توفيق ايدلدى حكمت وكيميا وهندسهٔ رسميه كبى مكتب حربيه‌يه تعلق اولميان درسلر اعداديه‌يه نقل ايديلوب يالكز مذكور درسلرك عسكرلكه متعلق مباحثى مكتب حربيه‌ده تدريس اولنمقده‌در اوروپا مكتبلرينك پروغراملرى‌ده عينى بو سياق اوزرينه مرتب ومنتظمدر ديدى .

حسین عونی پاشا جواباً — ایشته بن سزك بو خطالریکزه تأسف ایدرم بز اوروپالیلره قیاس اولنه‌میز کندیمزی اوروپالیلره تطبیقك لزومی یوقدر دیمسی اوزرینه سلیمان پاشا : افندم البسه وعاداتمزی اوروپالیلره تقلید عزم واعتقادنده بولنانلردن دکلم. لکن فطرتجه آنلردن دونمی یزکه نقصانیء قابلیتمزه حکم بیوریلیورده آنلرك مسلك تحصیلنه اقتفا ایده‌میه‌جکمز قضیه‌سی تسلیم اولنیور خلقمزك درجهٔ ذکاسی آنلره فائقدر دیه‌بیلیرم شوقدرکه سعی وتشویقده حکومتك قصوری وار دیدی .

حسین عونی پاشا ینه قول سابقنده اصرار کوسترمسی اوزرینه سلیمان پاشا : هایدی بیوردیغکز کبی اولسونده مکتبك سنین تحصیلیه‌سی مقدمکی تحصیل حکمنجه اوچ سنه قالسون . لکن طقسان آلتی سنه‌سندن اعتباراً مکتب فنون حربیه‌دن سنوی ایکی یوزاللی شاکرد اخراج اولنه‌جغی جدوللر موجودندن معلوم دولتلری اولور مکتب حربیه‌نك وسعت حاضره‌سنك ایسه اوچ صنف اعتباریله یدی یوزاللی شاکردی استیعاب ایده‌میه‌جکی میداندهدر بو حالده عادتمز حکمنجه شمدیدن فضله قاله‌جق شاکردانه مخصوص دائره‌نك انشاسی ایچون وضع اساسه باشلاملی که طقسان آلتی سنه‌سنه قدر قرین ختام اولسون دیدی .

بونك اوزرینه حسین عونی پاشا : به جانم طقسان آلتی سنه‌سنه قدر باقالم عمر دولت باقی اوله‌جقمی ؟ ینه محمود پاشانك

صدارته کله‌جکی سوزی قوتلشیور مملکت روسیه‌نك تحت تحکم واستیلاسنده قاله‌جغنده شبهه یوقدر سلطان عبدالعزیز روسیه مجلوبی احوال دولتده علائم انقراض ووخامت کوزلره چارپیور سن‌ده برطرفدن طقسان آلتی سنه‌سنده مکتبدن شاکرد چیقارمق تصوراتی ایله اوغراشیورسك دیدی.

سلیمان پاشا ایسه غلبهٔ انفعالات نفسانیه‌سی حسبیله بومثللو مباحثده اك زیاده حسیات شدیده‌یه اوغرار طاقمدن اولمغله جواباً : سزك آغزیکزدن بومثللو کلامك تفوه وصدورندن طولایی تأثر وتأسف ایدرم کورنمکده دیدیککز وخامتك دفعنه زمان وحالك استعدادی مساعد ومقامکزك قوتی کافیدر مراد ایدرسه‌کز بونتیجهٔ وخیمه اوزریمزه توجه ایتمزدیدی .

حسین عونی پاشا — نه یاپارسك ؟ الدن نه کلور .

سلیمان پاشا — اسپانیا قرالیچه‌سنی وقتیله عسکر خلع ایتمدیمی ؟

حسین عونی پاشا — ایشته بن دمینجکده سویلدم سزی اقناع ایده‌میورم بز اوروپالیلره قیاس اولنه‌میز ایشته خطاکز بوراده پك بیوکدر.

سلیمان پاشا — بن بواعتقادده دکلم وخطا سوزی ظن ایدرم که قولکزك جهتمده قالماز .

حسین عونی پاشا — آجانم اخلاق بوزوقدر طابورلرده برچوق کندی سراینده‌ن یتشدردیکی ضابطلر وار بونلرله ایش کوریلورمی ؟

سلیمان پاشا — بنده کزه قالیرسه مملکتمزك اخلاقی بوزوقلری یالکز صنف وکلایه داخل اولانلر میاننده‌در دیه بیلورم هرکس ملتك استحصال نجات وسعادتی مسئله‌سنده متفقدر حتی او کندوسنه منسوب دیدیککز آدملرده مملکتمزك تهلکه‌دن مصونیتنی بزم قدر آرزو ایدرلر شاید ایچلرنده بورالری درك ایتمیانلر وار ایسه آنلرك‌ده دفعی قابلدر هم‌ده ایکی اوچ بیکباشی ایله بو مسئله وجود بولور اویله اعظام ایدیله‌جك ایش دکلدر .

حسین عونی پاشا — شمدی اودیدیکك بیکباشیلری طابور ضابطانی اوکرنوب آنلرده طابور ضابطان وافرادینه کندولرینی سودرنجه‌یه قدر زمانلر کچر .

سلیمان پاشا — بن سزه مکتب ضابطانندن طابورلره بیکباشی ویره‌لم دیمیورم طابوریله بوایشه خدمت ایدر بیکباشی بولورم دیورم .

حسین عونی پاشا — اونلر کیمدر ؟

سلیمان پاشا — اسملرینی شمدی سزه تعیین ایتمم لکن اویله آدملرك موجود اولدیغنی تأمین ایدرم ودها طوغریسی طاش قشله‌ده بولنان طابورلر بیکباشیلرینی بوایشه تشریك ایدرم استانبولده‌کی طابورلردن برینك بیکباشیسی دخی مقصدمزه خدمته مستعددر لکن خلع وقوعندن صکره یرینه کچه‌جك ذات‌ده اصول استبداد ایله اداره‌یی التزام جهتنده بولنور ایسه بو تهلکه‌یه دخولك هیچ لزوم ومعناسی یوقدر هم بنده کز پادشاه اوله‌جق

ذاته اصول مشروطیتی قبول وامضا ایتدردکدن صکره بیعت اولنملیدر دیرم .

حسین عونی پاشا — پك اوقدر ایلری کیدلمزسه‌ده حالمزه مناسب بر قونستیتوسیون لازم اولدیغنی بنده معترفم ومطلقا اویله بر شی یاپارز ذاتاً آرتق بو فکرك اجراسنه مانع قالمزکه ...

سلیمان پاشا — اصول استبدادك الغاسی شرطیله وجناب حقك عون وعنایتنه مستنداً بو ایشی درعهده ایدرم .

ایشته سرعسکر پاشا کرك صدراعظم محمد رشدی پاشایی وکرك شیخ الاسلام خیرالله افندی‌یی بوندن صکره کوره‌رك مسئلهٔ خیریه حقنده بینلرنده اتحاد واتفاق حاصل اولدی .

اتفاقات غریبه‌دن وجملهٔ مبشرات معنویه‌دن اولاق اوزره بر کون اول یعنی جمادی الاولینك اوچنجی جمعه کونی شیخ الاسلام خیرالله افندی ایله سلیمان پاشا میاننده فقرهٔ آتیهٔ عجیبه ظهور وتکون ایتمشیدی .

شویله که : سلیمان پاشا معارفك افراد ملت آره‌سنده انتشارینی کمال تهالکله تمنی ایدر ایدی . واقعا مکاتب رشدیهٔ عسکریه‌یی ومنشأ معلمیتی تأسیس ایله ابنای وطن بیننه نشر علوم مقتضیه ایچون بر اصول سالم وضع ایتمش ایدی . فقط ملت اسلامیه‌نك معارفجه تأمین استقبالی علمای اسلامیه‌نك علوم ریاضیه وحکمیه‌ده اکتساب ترقی وتقدملرینه مشروط اولدیغی اعتقادنده بولندیغندن جوامع شریفه‌ده علوم آلیه وعالیه تدریس ایدن طلبه‌یه قدمای علمای کرام حضراتی کبی هر فندن بهره‌دار اوله‌رق یتشملری عزمیله علوم ریاضیه وطبیعیه کوسترلسنی فوق العاده آرزو ایدر ایدی ، شیخ الاسلام خیرالله افندینك شهرتکیر اولان غیرت وطنیه وملیه‌سندن بالاستشهاد طلبهٔ علومی بومسلك تحصیله سوق ایچون سلیمان پاشا مشارالیهه مراجعتی عزم وتصور ایدر . وساحلخانه‌لرینه کیدرك عرض مرام ایچون خیرالله افندی

حضرتلريله معارفه‌سی اولان دارشوارا باش‌کاتبی سعید افندینك پنجشنبه کونی مرافقتنی رجا ایلر .

ایرتسی کونی که سلطان عزیزك اك صوك سلاملغی‌در رسم معتاد اورته کوی جامع شریفنده اجرا قلنمش ایدی . بعدالصلاة سلیمان پاشا سعید افندی ایله بولشه‌رق خیرالله افندینك ساحلخانه‌لرینه کیتدیلر . لکن نه سلیمان پاشا خیرالله افندی‌یی ونه‌ده خیرالله افندی سلیمان پاشایی طانور ایدی . او وقته قدر کوروشمه‌مشلر ایدی .

سلیمان پاشا سعید افندی ایله برلکده اوطه قپوسندن ایچرو کیرر ایکن مشارالیه یرندن قالقه‌رق : بیورك بك افندی و والله سزسکز پك غریب سوزلریله وکمال حیرتله سلیمان پاشایی استقبال ایتدی . سعید افندی سلیمان پاشایی : مکاتب عسکریه ناظری سلیمان پاشا دیو تقدیم ایتدی . اوتوردیلر . خیرالله افندی حضرتلری بلا تأمل بن پك آز رویا کورورم وپك خاطرمده قالمز . او قدر اهمیت‌ده ویرمم . لکن بوکیجه کوردیکم رؤیانك غریب وجالب دقت . باخصوص رؤیاده کوردیکم ذاتاً عیناً ظهوری وبورایی تشریفی نوادر اتفاقیه‌دن ... آنك ایچون بکا فوق‌الحد وله‌وحیرت کتوردی دیه‌رك نقل منامه ابتدار ایتدی .

دیدی‌که : کویا بن روضهٔ پاك رسول‌اللهی زیارت آرزوسیله ینبوع ساحلنه چیقمشم وقرب مدینهٔ حضرت رسوله یاقلاشمشم . لکن ذهن وفکریمه برحیرت استیلا ایدرك تدبیر واختیارمی سلب ایتمش . متحیر وسرسام بر کنارهٔ زمینده پابستهٔ آرامم ... کویا که ظهورات غیبیه‌یه مترقب ونکرانم ... بن بوعالم وله واستغرافده مست لایعقل عشق خدا ورسول ایکن برده (بوراده نه‌طوریورسك؟ قالق سکا روضهٔ مطهرهٔ فخرالانبیایی زیارت ایتدیره‌یم) دیه‌رك بر ذات یانمه کلدی . وکریبانمدن طوته‌رق بنی قالدیردی . مشتاق اولدیغم مرقد منور حضرت رسول‌الثقلینی کوستردیکی کبی اوکه دوشه‌رك خارج وداخل مدینه‌ده بولنان سائر اماکن مقدسه‌یی دخی زیارت ایتدردی . بو زیارتدن حاصل

ایتدیکم ذوق وجدانی وشوق وشادیٔ روحانی ایله الآن اوقدر متلذذ وفریحم که مدت عمرمده بویله برکشایش درونی طویمامشیدم . دلیلم اولان ذات ایسه اشته بو پاشا حضرتلری ایدی دیوب دقتلی دقتلی وتکرار تکرار باقه‌رق : والله سز ایدیکز . بیتلری یوزی عینیله سز ایدیکز دیر . سلیمان پاشا دخی : بوکون زیارتدن مقصدی طلبهٔ علومك فنون ریاضیه وطبیعیه‌دن برنبذه تحصیل ایتملرینه موافقت سنیه‌لرینی تمنی اولوب مکتب نظارتنده بولندیغی جهتله قبول بیورلدیغی حالده معلم وسائره تدارکی ایچون ایفای لازمهٔ معاونت ایده‌جکنی و سایهٔ جلیللرنده بو امر خیره وصول ملت اسلامیه ایچون بر باب سلامت وسعادت کشاد ایده‌جکندن وذات عالیلرینی شخصاً بیلمدیکی حالده مجرد بو نیت خالصه ومقدسه‌سنی عرض ایچون کلدیکندن معروضاتنك تنفیذ حکمی تقدیرنده رضای حضرت خدا و رسول استحصال ایدلش اوله‌جغنه حکایه بیوردقلری اشارات منامیه دلیل کافی اولدیغنی ودلالت عاجزانه‌سنك مشروعیت واقدسیتنه بوندن واضح برهان معنوی اوله‌میه‌جغنی عرض ایدر .

خیراه افندی حضرتلری سلیمان پاشانك معروضاتنی تقدیر وتصدیق ایله بوبابده بر پروغرام تنظیمنی سپارش ومعاونتنی طلب ایدر .

برآز دها مکالمه‌دن وحالات جاریهٔ مؤسفه اوزرینه بعض مرتبه مشتکیانه مذاکره‌دن صکره سعید افندی ایله برلکده قالقارلر کیدرلر.

حال بوکه بورؤیانك مدلول وماصدقی ایرتسی کونی حسین عونی پاشا ایله سلیمان پاشا آره‌سنده تیمناً ویریلان قرار مقدسك نتیجهٔ متبرکه‌سی اولان صالی کونی وقعهٔ خیریه‌سی ایمش که سلیمان پاشا وقعهٔ جلیلهٔ مذکوره‌نك دال وفاعلی اولوب ذات حضرت شیخ الاسلامی دخی فتوای شریف خلع سلطان ایله آنك دلالت ایتدیکی اثر مستقیمه اقتدا واتباع ایلدی.

سلیمان پاشا بالمناسبه شیخ الاسلامه کیتدیکنی ومشار الیهك بوزمینده بر رؤیا نقل ایلدیکنی حسین عونی پاشایه حکایه ایلدی . حسین

عونی پاشا ایله خیراه افندی بیننده ذاتاً منافرت اولدیغی کبی حسین عونی پاشا طبعاً خودبین ومستهزی اولدیغندن سنی آلداتمش واو رؤیانیده اویدرمشدر سوزیله اهمیت ویرمدی .

سلیمان پاشا : بمله ذاتاً معارفه‌ی یوقدر وقپودن‌دها ایچری کیرز ایکن کمال تحیرندن حکایهٔ منامه‌باشلادی ظن ایدرم که‌مصنوع دکلدر حمیتمند برذاته بکزییور اعتقادمجه حتی بوایشی کندیسنه آچسه‌کز بلکه اوده اشتراك ایدر وایدرسه مقصدمز پك مشروع وناقابل تعریض صورتده تیسر نمای حصول اولور سوزلریله ردجواب ایلدیسه‌ده حسین‌عونی پاشاصورت ظاهرده مسامحه‌کارانه طورانه‌رق بحث آخره نقل کلام ایلدی .

ظن اولنور که حسین عونی پاشانك مؤخراً خیرالله افندی حضرتلریله وفاق واتحادی بومصاحبتك جملهٔ تأثیراتندن اوله‌رق وقوع بولان ملاقاتدن منبعث اوله .

ایرتسی بازار کونی آقشامی ایدی که حسین‌عونی‌پاشا سلیمان پاشایی آراتوب کیتدیکی محل‌دخی معین اولمدیغندن مکتب فنون حربیه واعدادیه ایله خانه‌سنه وصدراعظم محمدرشدی پاشا ایله دفترخاقانی‌ناظری یوسف پاشانك ساحلخانه‌لرینه ودها بعض محللره خصوصاً یاورلر وچاوشلر کوندرلدی . پاشای مشارالیه ایسه ساعت یارمه قدر احباسندن عیادتنه کیتدیکی برخسته‌نك نزدنده ایدی . دار شورا چاوشلرندن بری‌ده کلوب اوراده بوله‌رق سرعسکر پاشانك ساحلخانه‌سنده بکلمکده اولدیغی امرینی

ویردی . پاشای مومی الیه دخی واپور وقتی گچمش اولدیغندن بشکطاشه قدر کله رك اورادن برقایغه راکباً اسکدارده پاشالیمانده ساحلخانهٔ سرعسکری یه چیقدی . بعدالملاقات صدر اعظمله کوروشلدیکنی وشیخ الاسلامك وقاضیعسکر قلبه لی خلیل افندی ایله شروانی احمدافندینك دائرهٔ اتفاقده بولندیغنی بیان ایتدی . و پازار کونی سلطان عزیزك یلدز کوشکنه کیتمسی محتمل اولدیغندن سلیمان پاشانك برطابورآلوب کوشکی محاصره ایتمسی ویاننه اون بش قدر روولورلو ضابط آله رق یاننده طوروب تهدید ایتمسی واومدت ظرفنده سلطان مرادك سرایدن آلنه رق طوپ قپو سراینه کوتوریلوب اوراده کندوسنه بیعت ایدلمسی وشاید اوکون یلدیزه کیدیش اولمزسه بربلوك سواری ایله سلطان مرادی دائرهٔ مخصوصه سندن آلوب سرایك ده جوانبی طابورلر ایله احاطه اولنمسی قرارینی سویلدیسه ده سلیمان پاشا بوتدبیرك مخوف وغیرقابل اجرا اولدیغنی درمیان ایلدی .

مکر بوقرار ایکی سنه مقدم صنف وکلادن بعضلرینك اتحاد واتفاقیله تشکل ایدن هیئت خفیهٔ لقلقیه نك جملهٔ تدابیر سخیفه سندن ایمشده حسین عونی پاشا خاطر نشانی اولان بو قرار نا معقولی موقع فعله قویمق استه مش .

سرایدن بربلوکله آلوب کتمك دغدغه یی موجب اولور مطالعه سی بحریه ناظری قیصرلی احمدپاشاطرفندن درمیان اولندیغی کبی ردیف پاشا وسلیمان پاشا دخی مطالعهٔ مذکوره یی نظر اعتنایه آلدیلر .

دشمنلره بر وسیلهٔ استفاده چیقارهبلور خدشه‌لری دوشونلدی .
ردیف پاشا بازار کونه قدر ایشك ترشح ایتمك احتمالی درمیان ایله همان چهارشنبه کونی وبالکه صالی کونی اجرایه قیام اولنمسی لزومنی ادعا وذات سرعسکری آرتق صالی اولمزدیه‌رك چهارشنبه مجلس خاص کونی اولدیغی جهتله اوکونه تبدیلی وصدراعظمله شیخ الاسلامه آکا کوره خبر ویرلمسی لزومنی کوستردی .

نهایت — چهارشنبه کونی سلطان مرادك آرابه‌سنه بینوب طوپ قپو سراینده‌ن صرف نظرله قیصرلی احمد پاشانك رأیی اوزرینه باب سرعسکری‌یه کلمسی وسرایدن چیقدیغی خبرینی سلیمان پاشا نوبتجی براقدیغی برضابطله بعد الاستخبار طابورلری آله‌رق اینوب سرایك اطرافنی قوشاتمسی ودار شورا رئیسی ردیف پاشانك‌ده عمومنه قوماندان بولنمسی — قراری ویرلدی.

سرعسکر حسین عونی پاشا بو قراری ذات صدراعظمی ایله شیخ الاسلام خیراه افندی‌یه عرض ایلدکده شیخ الاسلام افندی — چهارشنبه کونك تقویمده مندرج اختیاراتنده (حذر از ابتدا) یازیلو بولندیغی جهتله متوکلاً علی‌اه صالی کونی اجرا اولنمسی — رأیی‌ویرمسیله قرارمصلحت‌ینه‌دکیشمش ایمش . .

بازار ایرتسی صباحی ایسه سلیمان پاشا هنوز صالی کونی اجرای مقصده قیام‌اولنه‌جغی‌خبرینی آلمقسزین بروجه مشروح اولجه سوزلشمش اولدیغی خاصه بشنجی طلیعه طابوری

بیکباشیسی عزت افندی یی قشله‌دن چاغیره‌رق چهارشنبه کونی مقصده تشبث اولنه‌جغنه دائر معلومات ویرمش وطاش قشله ایله سلاحخانه قره‌غولنده موجود اوچ طابورك ضابطانی میاننده مشکوك‌الحال بولنانلرك سریعاً بر دفترینی استمش ایدی. مومی الیه بیکباشی عزت‌افندی اون ایکی قدر ضابطك احوالی کندوسنجه مضبوط اولدیغنی بالبیان تنظیم ایتدیکی پوصله‌یی طابورینك برنجی بلوکی یوزباشیسی نجیب بك ایله مکتب حربیه‌یه کوندردی ونجیب بکك محرم اولدیغنی‌ده تذکره‌سنده بیان واشارت ایتدی .

سلیمان پاشا بو پوصله‌یی آلدقدن صکره مومی‌الیه یوزباشیدن عندالاستفسار طابورلر نزدنده جبخانه‌اولمدیغنی آکلادی. مکتب حربیه‌ده‌ده ذاتاً شنایدر تفنکلریله رووولورلرك وطوپلرك جبخانه‌لری اولمیوب یالکز ویخسترجبخانه‌سی بولندیغندن داخلیه میرآلایی احمدحفظی بکی‌چاغیره‌رق حسب‌اللزوم تفنك‌ورووولور وطوپ جبخانه‌سی جلب اولنه‌جغنی بالبیان طوپجی قول آغاسی رفیق افندینك سریعاً جبخانه اخذی ایچون چوبان چشمه‌سنه کیتمه‌سی وکیجه‌ساعت بره طوغری قشله‌ده بهمه‌حال جبخانه‌نك بولنمه‌سی امرینی ویردی. وطابورلر ایچون جبخانه استمك ومشکوك الاحوال ضابطانك پوصله‌سنی تقدیم وبشکطاش جهتی قوماندانی میرلوا ادهم پاشا ایله طاش قشله‌ده بولنان میرآلای امین بکك دخی تبدیل محل ایتملری لزومنی عرض ایتمك

ایچون باب سرعسکری یه کتمك اوزره ایکن برسرعسکر چاوشی کلهرك سنی سرعسکر پاشا استیور دیو سلیمان پاشایی چاغردی . پاشای مومی الیه دخی ذاتاً حاضر بولندیغندن طوغریجه باب سرعسکری یه کیتدی که تقریباً ساعت یدی راده‌لرنده ایدی :

سرعسکر پاشا قرارك صالی کوننه تحوانی وکوندوز ساعت بشده اجرا اولنه‌جغنی کندوسنه تبلیغ ایلدی . و هایدی کیت مدحت پاشایه بو یولده معلومات ویر او مراد افندی حضرتلریله مخابره ایدیور صورت قراری عرض ایتسون دیدی .

سلیمان پاشا مدحت پاشانك قوناغنه کیدرك صورت قراری تبلیغ ایلدکده مدحت پاشا : شیخ الاسلام افندی بکا بو یولده خبر ویرمدی بهمه‌حال سرعسکر پاشا بربلوك سواری ایله افندی دائره‌سندن مراد افندی یی آله‌رق باب سرعسکری یه کوتورملیدر ومراد افندی ایله بن مخابره ایتمیورم ضیا بك ایدییور اوده بوراده‌در چاغره‌یم‌ده خبر ویرسون دیدی . وآنك اوزرینه کیتدی بشقه اوطه‌دن ضیا بکی آلدی کتوردی .

سلیمان پاشا صورت قراری ضیابکده تفهیم ایتمسی اوزرینه ضیا بك : مراد افندی حضرتلری ظن ایدرم که بو صورتی قبول ایتمزلر مع‌مافیه بن طوغریدن طوغری یه مخابره ایتمیورم دوقتور قاپلیون واسطه‌سیله خبرلشیورم باقالم قاپلیونی جلب ایده‌لم وافندی حضرتلرینه خبر کوندره‌لم دیدی .

بونك اوزرینه سلیمان پاشا مدحت پاشانك قوناغندن چیقه‌رق

باب سرعسکری‌یه کلدی وجریان ایدن سوزلری حسین عونی پاشایه حکایه ایلدی . حسین عونی پاشا مدحت پاشانک قولنی رد ایله مراد افندی حضرتلرینک ساعت بشده‌سرای همایوندن چیقملری لزومنده اصرار ایلدی .

بو اثناده کرك مراد افندی حضرتلرینک وکرك سائر سلطان مجید شهزادکانک سرایدن خارجه چیقوپ کشت‌وکذارلری منع اولنمش ایدی . وقعه‌دن یالکز ایکی کون اقدم مراد افندی حضرتلری حقنده [استرلرسه جامع شریفه فلانه چیقسونلر وکزنسونلر] کبی بر اراده ظهور ایتدی . بونکله‌برابر مشارالیه حضرتلرینک وبرادری حمید افندی حضرتلرینک منسوبانندن برقاچ کشینک نفی‌دخی دردست اجرا ایدی .

سلیمان پاشا مدحت پاشانک قوناغنده بولندیغی صره‌ده سلطان عزیز طرفندن سرعسکر پاشایه یاور مخصوص کله‌رك یاآقشامه ویاصباحه افندمز سزی ایستیور دیه‌برخبر کتوردی .

بو امرك ورودی اتفاقك انحلالی ومسئله‌نك طویلدیغی واهمه‌لرینی اشراب ایدرك خیلیجه اضطراب‌حاصل اولدیسه‌ده ینه مستعیناًباﷲ ذره‌جه فتور کتورلمدی . سلیمان پاشا بتکرار مدحت پاشانك قوناغنه کیدرك حسین عونی پاشانك سوزلرینی عرض وبیان ایتدی . مدحت پاشا ایسه سرایدن کیدوب عسکر ایله آلمقدن بشقه چاره اولمدیغنی ینه ادعا ایدوب اوصره‌ده آره‌ده واسطه بولنان قاپلیون دخی کلدی . سلطان مراد حضرتلرینك اویله‌جه چیقوب خود بخود باب‌سرعسکری‌یه کیده‌میه‌جکنی وکیتمك عزمنده اولسه‌لر بیله

سلطان عزیز طرفندن مخالفت کوستردیکی حالده بهمه حال ینه عسکرله آلمق لازم کله‌جکنی بیان ایتدی . و کندولرینك سزك تدبیرکزوجهله چیقوب جلوس ایتمسی اوروپا نظرنده‌دخی شخصلری ایچون چیرکین کورونه‌جکدر همده افندی حضرتلری (بن بزکره سرایدن آلندقدن صکره آزنق بردها ایچرویه کیرمم) دیورلر بوزالری‌ده مطالعه ایدیکز دیدی .

سلیمان پاشا بزم سلطان عزیزك شخصنه هیچ برغرضمز یوقدر بلکه کندولرندن شخصی اوله‌رق لطف‌ده کوردم. مرادافندی حضرتلرندن‌ده شخصی برمنفعت طلب وقیدنده دکلم بو ایشه مجرد ملتی کورینن خطر وتهلکه‌دن قورتارمق ایچون تشبث اولنیور کندیلری‌ده افراد ملتدن‌درلر بز بوقدر فدا کارلق کوستریورز برقسمنی‌ده آنلر درعهده بیورسونلر دیدی .

قاپلیون ایله برابر مدحت پاشا وضابك ینه عسکرك کلوب مراد افندی حضرتلرینی سرایدن آلمسی بحثنده مشترکاً ثبات ایتدیلر . سلیمان پاشا کوندوز ساعت بشده کلوبده سرایدن افندی حضرتلرینی آلوب چیقارمق پك مخوف ومخاطره‌لیدر بومخاطره‌یه‌قارشو مقصده‌نائلیتدن صکره ملت ایچون نه‌استفاده توجه ایده‌جك ؟ بکا قالیرسه افندی حضرتلری شمدیدن مشروطیت اداره‌سنی دخی تعهد بیورملیدر دیدی .

مدحت پاشا دخی بو قولی مؤید اوله‌رق اوت مرادیمز بر دسپوتی قالدیروب یرینه بردیکر دسپوت کتورمك دکلدر

البته بویله اوله‌جقدر جلوسلری آننده بر خط همایون نشر ایدرلر او آرزو حاصل اولور دیدی .

بونك اوزرینه سلیمان پاشا سرایدن صیزیلتیسزجه چیقمق ممکن اولدیغی حالده اولوجهله چیقمه‌سی واوله‌مدیغی تقدیرده بالضروره قوهٔ عسکریه ایله چیقارلمق لازم کله‌جکندن کیفیتی آکلایه‌رق آکا کوره طورانمق ایچون موسیو قاپلیونك بشکطاشده حمام صره‌سنده اجزاخانهٔ عثمانیه‌ده اوتوروب کندیسنه کوندریله‌جك مکتب حربیه معلملرندن بیکباشی کمال افندی‌یه تعیین قلنان پارولایی ویردکدن صکره تفهیم حال ایلمسنی اخطار وتأکید ایتدی وتکرار باب سرعسکری‌یه عودت ایلدیسه‌ده سرعسکرپاشایه‌باب سرعسکری میداننده تصادف ایدرك آلدیغی امر اوزره آقشام ساحلخانهٔ مشارالیهه کیتدی. خاصه مجلسی اعضاسندن میرآلای حاجی راشد بکه[١]دخی هیچ برسررشته ویرمکسزین ساحلخانهٔ مذکوره کلمسنی تنبیه ایتدی. او آقشام ایکیسی برلکده مابین دردنجی کاتبی سلیمان بکه مدعو اولدقلرندن مومی‌الیه‌دخی مانع شرعیلری ظهور ایتدیکندن بحثله دیکر آقشام کله‌جکلرینه دائر خبر کوندردیلر.

---

[١] حاجی راشد بك بالاخره فریقلکله ١٢٩٣ عثمانلی روس محاربه‌سنده اناطولی جهتنده بولنمش اولان فریق حاجی راشد پاشامرحوم درکه بعدالمحاربه بالیکسره نفی ایدلمش واورادە اکمال انفاس حیات ایلمش‌در.

مرحوم مشارالیه اعیان رئیس ثانیسی احمد مختار پاشا حضرتلرینك قاین برادری ایدی .

آقشام طعامدن صوکره سرعسکر پاشا وردیف پاشا وسلیمان پاشا بریره کلدکلرنده سرعسکر پاشا کندوسنه بر یاور مخصوص دها کله‌رك مابیندن ایستنلدیکنی ویارین کلیرم دیدیکنی باالحکایه بو ایشك طویلدیغندن اظهار تلاش ایتدی . آنك اوزرینه طویلوبده امر بر عکس اولدیغی تقدیرده درویش پاشانك سر عسکرلکی اغلب احتمالاتدن اولمغله بو حالده نه یولده طورانلق لازم کله‌جکی موقع بحث وتذکره قونلدی.

خلاصهٔ قرار : درویش پاشانك سرعسکرلکی بو کیجه اجرا اولندیغی واتفاق واقع دخی طویلدیغی تقدیرده باب سرعسکری یه ویاخود طاش قشله‌یه کله‌رك کندولرنجه بالطبع بر طاقم تدابیره قیام ایده‌جکندن بو حالده اول امرده آنك توقیفیله بعده هر نه مشکلات ظهور وتقابل ایدرسه ایتسون آرتق فتور کتورمکسزین همان اجرای مقصده قیامدن عبارت اولدی.

ردیف پاشا ایله سلیمان پاشانك کوستردیکی ثبات واصراره طویلدق واهمه‌سی دخی انضمام ایتدیکندن حسین عونی پاشاده آرتق ساعت بشده ایشه تشبث قرارندن عدول ایدرك علی السحر ساعت طقوزده اجرا اولنمسی رأینی تصویب ایلدی.

کرك حسین عونی پاشانك وکرك وکلای سائره‌نك کوندوز ساعت بشده وکلا واپورینك استانبوله ورودندن صکره ومجلس خاصك انعقادی کونی بو ایشه ابتدار رأینده بولنملری شاید امر برعکس اولورسه (بر طاقم حریفلر بنی وطغیان ایدرك عسکری ده تحریك واغفال ایتمشلر بزم بوندن خبر ومعلوماتمز یوقدر حتی بز علی العاده مجلس مذاکراتیله

مشغول ایدك) دیه‌رك ومادهٔ خلع وقوعندن صکره دخی سلطان عزیزك طرفدارانی ظهور ایدر وحقمزده بر سوء قصد اتفاقی حاصل اولور خوفندن ناشی بریٔ الذمه کورونمك مقصدلرینه مستند ایدی. حتی سلطان مرادك اجلاسی وسلطان عزیزك خلعی زمانه قدر صدراعظم محمد رشدی پاشا ایله بالجمله اعضای مجلس خاص بوایشدن بی خبر کورینوب زعملرنجه تبدل سلطنت خبری باب عالی‌یه کله‌جك ومحمد رشدی پاشا دخی بونك اوزرینه قیام ایدرك خلعه وجوب ترتب ایتمش اولدیغنه دائر مختصر بر نطق ایراد ایله وکلا نامنه اوله‌رق تبدل سلطنتی تصدیق ایده‌جك ایدی . لکن حسین عونی پاشانك طویلدق واهمه‌سنه اتباعی واجرا مأموریتنی عهده‌کار بولنان سلیمان پاشانك دخی [علی السحر اولمزسه بو ایش نتیجه بولمز ووخیم اولور بن‌ده تعهد ایده‌مم] دیو کوستردیکی اصرار بوایشده ذیمدخل وکلای ثلثهٔ معلومه‌نك تدابیر غیرمعقوله‌سنی حکمسز براقدی .

اتفاقات غریبه‌دن اوله‌رق ادرنه‌ده بولنان فریق شوکت پاشا(١)نك برادری ابراهیم بك او آقشام ساحلخانهٔ سرعسکریده مسافر اولوب بعدالطعام دیکر اوطه‌ده بر مدتجك اوتوردقدن صکره وداع ایچون سرعسکر پاشایه کلدی وبشکطاشه طوغری کیتدی . مکر میر مومی الیهی آلمق ایچون مابیندن اوچ چفته قایق کلمش ایمش .

بونك اوزرینه وهم بتون بتون تجسم ایدرك ابراهیم بکك جاسوس اولدیغنه بوراده بولنانلرك تحقیق حالی واخباری ایچون کلدیکنه آرتق حکم اولندی واو صره‌ده ساحلخانه اوکندن کچن بر ترسانه صندالی دخی جمله‌یی اورکوتدی ایسه‌ده هله قوزغونجغه طوغری کیدرك بر آز انشراح ویردی .

---

[١] الیوم اعیان اعضاسندن بولنان شوکت پاشا حضرتلریدر .

مع مافيه مطلقا طوپلمدق اعتقادى سرعسكر پاشا وسائره بيننده جايكير اولوب واوصره‌ده سرعسكر پاشا ايچرو طيشارى چيقه‌رق نه ياپمق لازم كله‌جكى قرارنده تردد كوستردى . ورديف پاشا وسليمان پاشانك بولنديغى قره طرفنده‌كى اوطه‌يه كله‌رك اتفاقك طوپلمديغنى ادعا ورديف پاشا دخى مدعاىى تأييد صورتنده بسط مقال ايله آرتق الدن كلانى ياپمقدن بشقه چاره قالمديغنى جواباً بيان وسرعسكر پاشادخى قول مذكورى تأييدوتصديق ايلدى . بونك اوزرينه سليمان پاشا افندم لقردى ايله اضاعهٔ وقت ايتميه‌لم بكا مساعده‌ايديكز: بركره طاش قشله‌يه كيده‌يم عسكرى كورديم احوالنى تحقيق ايده‌يم ومطلقا عسكرك باشنده بولنه‌يم مقام سرعسكرى تبدل ايتمش وياخود كيفيت طويلمش ايسه يقاىى قورتاره‌ميه‌جغمزدن ايجابنه چابالارز بن طاش قشله‌ده وياخود مكتب حربيه‌ده‌يم بندن هرصورتله اخذ معلومات ايده‌بيلورسكز انشاالله بورالره هيچ حاجت قالمقسزين سراىى احاطه ايدرك مقصدى حاصل ايدرز دير .

آنك اوزرينه سرعسكر پاشا استانبولدن طابور جلبنى تخطرله دار شوراى عسكرى اعضاسندن اوآقشام ساحلخانه‌ده بولنان باجناغى ميرلوا حسين پاشاىى[١]جلب ايله باب سرعسكريدن برطابور

[١]بوحسين پاشا اكينلى وقصاب زاده اولديغى جهتله قصاب عنوانيله ملقب اولوب هرسك وصربستانده‌جبانت كوستر ديكى كبى بودفعه‌اردهانى دخى روسيه‌لويه تسليم ايدن فريق حسين صبرى پاشادر .

(لمحرره)

عسکر کتورمسنی امر وتنبیه ایدر . مومیٰالیه حسین پاشا بو امرك صور اجرائیه‌سنده اظهار تردد وکندوسنده قوماندانلق صفتی بولنمدیغی جهتله عسکرك امر مذکوری اصغا ایده‌جکی مجهول اولدیغنی افاده ایله بیان عجز ایتدی .

سلیمان پاشا حسین پاشایی کل بورایه دیوچاغروب قارشوسنده‌کی صندالیه‌یه اوتورده‌رق: باب‌سرعسکری‌یه‌کیت مرکزقوماندانی میرلوا مصطفی سیفی پاشایی‌بول وآکا « سن سلیمان پاشا ایله برعهد ایتمشسك آنك کیجه‌سی بوکیجه ایمش عسکری آلسون کلسون» دییور دیو سویله اوکاور دیدی.

بو سوزدن اوزرینه حسین عونی پاشا تعجبله برابر سلیمان پاشانك‌ویردیکی‌تأمینات‌اوزرینه استانبولدن کله‌جك‌عسکر ایچون قناعت حاصل ایتدی .

سرعسکرپاشا او آقشامینه‌ساحلخانه‌ده‌بولنان‌میرلواموسیونجیب پاشایی[١] جلب ایله طرابیه وبیوکدره‌ده بولنان تلغرافخانه‌لرك ساعت‌طقوزدن‌بدأ ایله‌طوپ آتیلوب‌رسم بیعته ابتدا قلنه‌جه‌یه‌قدر طوتلمسنی تنبیه‌ایتدی. نجیب پاشا یالکزباشنه بوایشك بجرلمسی ممکن‌اوله‌میه‌جغنی عرض‌ایلسی اوزرینه اوجوار قره‌غوللرنده‌کی طابوردن عسکر آلمسنی تنبیه ایلدیسه‌ده طابور بیکباشیسنك خبری‌اولوب‌اولمدیغنی سؤال و یوقدر جوابی اوزرینه عسکر

---

[١] بوپاشا بالاخره پدر مرحومك‌محاکمه‌سنده مدعیٔ عمومیلك رولنی ایفا ایدن فریق نجیب پاشادر .

کلمز وشاید بر مخالفت ظهور ایدرسه نه یاپلمق لازم کله جکنی استجواب ایتدی. بونك اوستنه سلیمان پاشا: استنیه قره غولنه کیت اوراده یوزباشی خلیل آغا [١] واردر آکا «بنی سلیمان پاشا کوندردی وبلوکنی سلاح باشنه ایدوب بنمله برابر کیده جکسك» دی او بنم اسممی ایشیتدیکی کبی عسکرینی آلور سزکله تلغرافخانه یه کیدر وطوتار وهر بر امرکزی اجرای ایدر دیدی.

اشته ایشك بو جهتی دخی حاصل اولدقدن صکره سلیمان پاشا بتکرار کندنجه تدارکات ایجابیه یه تشبث ایتمك اوزره قارشویه عسکرك یاننه کچمکلکنه طلب رخصت ایلدی.

سرعسکر پاشا بر آز دها تعویق ایله عجب آشاغیده بولنان میرالای طیار بکده آچسه ق اولورمی؟ او مراد افندی حضرتلرینك حرمندن طولایی کندی آدمی صاییلور دیوب ینه طیشاری چیقدی وعودتنده طیارك اوکنی آچه یم دیدمسه ده اوراده دکل دیدی. وسلیمان پاشایه خطاباً: سن میر آلای راشد بکه هیچ بو ایشی آچدکمی؟ دیمسیله سلیمان پاشا خیر آچمدم لکن حاجت یوق شمدی سویلدیکم کبی او بنمله برابر کلور ایسترسه کز چاغرکزده سز سویلیك دیمسی اوزرینه حاجی راشد بك چاغریله رق سرعسکر پاشا وخامت انجامدن وصرف حمیت زمانی کلدیکندن

---

[١] بالاخره نازلی ردیف طابوری بیکباشیسی اولوب نازللیده اجل موعودیله وفات ایدن خلیل آغادرکه الیوم افغانستان امیری خضرتلرینك معیتلرنده مستخدم اولان فضلی افندی آنك مخدومیدر.

و كندوسنك غيرت مليه‌سی اوته‌دنبرو معلوم اولديغندن وپادشاهك خلعنه آرتق وجوب ترتب ايتديكندن بحثله سليمان پاشا ايله بولنمسی لزومنی درميان ايلدی . حاجی راشد بك دخی مع الافتخار بوخدمتده بولنه‌جغنی وذاتاً پاشانك امرينه تابع اولديغنی جواباً افاده ايلدی .

آندن صكره سليمان پاشا آرتق بزه رخصت ويركز سوزينی تكرار ايلسيله سرعسكر پاشادخی بن‌ده صدر اعظمه كيده‌يم ساعت طقوزده بوايشه ابتدار اولنه‌جغی خبرينی ويره‌يم ذاتاً بوكيجه ساعت درتده نتيجهٔ قراری آلمق اوزره بنی بكليه‌جكدر اورادن‌ده شيخ الاسلامه اوغرارم وآنلری آلور بزم يالی‌يه كتوررم ديدی . وسرياور مصطفی بكی چاغره‌رق سن‌ده كيت مدحت پاشايه وبحريه ناظری قيصرلی احمدپاشايه معلومات وير مدحت پاشا ساعت طقوزی كچه‌رك طوغريجه باب سرعسكری‌يه كلسون وياخود بورايه‌كلسون‌ده‌باب‌سرعسكری‌يه صكره كيدلسون قيصرلی احمد پاشا دخی برموجب مقاوله تداركات لازمه‌ده بولنسون ديدی .

چونكه‌اوكونی كوندوزين‌قيصرلی‌احمدپاشا باب سرعسكری‌يه كلمشيدی. واولنان مقاوله حكمنجه مراد افندی حضرتلری باب سرعسكری‌يه كلوب بيعت اولنديغی كبی حريق قله‌سی براشارت چكه‌رك او اشارتی كورديكيله بالجمله سفاين اميريه طونانه‌جق وقره‌غول كميسی‌طوپ‌انداخت‌ايتمكه‌باشليوب برنجی‌طوپی‌ايشيدر

ایشیدیمز ذاتاً منتظر طوران مکتب حربیه طوپجی شاکردانی
دخی ایکنجی طوپی آته‌جق بو وجهله یوز بر پاره طوپ انداختیله
رسم بیعت اعلان اولنه‌جق ایدی .

قیصرلی احمد پاشا امرای بحریه‌دن قوماندان میرلوا عارف
پاشایه بو بحثی آچه‌رق افشای راز ایتمیه‌جکنه شرط ایتدرمش
وپاشای مومی الیه دخی بن اون بیك غروش معاش آلیردم
هیچ بر مضایقه‌م یوقدر ادعا شخصی اولمیوبده سلامت ملت ایچون
اولدیغی تقدیرده بو اتفاقه داخل اولورم دیمش واومقصد اوزرینه
سوز ویرمشدر .

حاصل کلام سرعسکر پاشا میرآلای مصطفی بکده لازم
کلان اوامری ویردکدن صکره سلیمان پاشا وحاجی راشد بك
ومصطفی بك ساحلخانه‌دن چیقه‌رق اسکدار اسکله‌سنه قایق
تدارکنه کیتدیلر ومیرالای مصطفی بکك بولدیغی ایکی چفته بر قایغه
اسکدارك بشکطاش اسکله‌سندن دردی برلکده سلیمان پاشا ایله
حاجی راشد بك طوپخانه وحسین پاشا ایله مصطفی بك باغچه‌قپوسی
اسکله‌لرینه چیقمق اوزره راکب اولدیلر .

قایق آچلدقدن صکره حسین پاشا سلیمان پاشایه تدابیر
وتدارکاتك نه‌یولده اولدیغنی سؤال واودخی یالکز بشنجی طلیعه
طابوری بیکباشیسی عزت افندینك برآز معلوماتی وارسه‌ده
یارین ساعت طقوزده اجرا اولنه‌جغندن آنکده بی‌خبر بولندیغنی
ودیکر بیکباشیلره هنوز بو یولده برشی آچلمدیغنی افاده ایلدی .

حسین پاشا وهمه‌ذهاب ایله کیده‌یم صدراعظمك ساحلخانه سنده سرعسکر پاشایی بولوب خبر ویره‌یم. بوایشی بر آز تأخیر ایتسون دها میدانده هیچ برشی یوقش دیو تلاش کوستردی. سلیمان پاشا ایله حاجی راشد ومصطفی بکلرك کوستردکلری مکانت تأثیری اوله‌رق تلاشمز کوراهمیتدن قالدی وقایقده قایقجیلرك غلطی اوزرینه صالی پازاری اسکله‌سنه واصل اولدی .

اوصره‌ده حسین پاشا ینه وهمنی تکرار ایله ساحلخانهٔ صدر اعظمی‌یه کیدرك فراغت مصلحت تکلیفنی ایتمك نیاتنی درمیان ایلدی اوزرینه سلیمان پاشا قایقجیلر یاننده بوبحثی آچمقدن تحاشی ایدرك برلکده قره‌یه چیقمسنی حسین پاشایه تکلیف ایتدی ومصطفی بك قایقده قاله‌رق سلیمان پاشا وحسین پاشا وحاجی راشد بك صالی پازارینك آرالق اسکله‌سنه چیقدیلر .

سلیمان پاشا حسین پاشایه خطاباً : برادر سن باب سرعسکری‌یه کیت اکر تبدل وکلا اولمش ایسه مصطفی پاشایی وعسکری بکاویردیککسوز اوزرینه جلب ایتمك اغلب احتمالدر معمافیه ایده‌مه‌مك دخی محتملدر جلب ایتدیکك تقدیرده مقام سرعسکری‌یه بشقه‌کسه کلمش واوراده حاضر ایسه النی آرقه‌سنه باغلیه‌رق حبس ایدرسکز عسکردن خلاف انتظار برمخالفت کورر ایسه‌ك سکوت ایت وتبدیل سؤال وجواب ایدرك طوغر‌یجه‌کل بکاخبرویر بن یامکتب حربیه‌ده ویاخود طاش قشله‌ده‌یم بعده ایجابنه آنك اوزرینه تشبث ایدر وبلکه‌ده قانلو بر مجادله

چیقاررز اکر تبدل وقوعه کلمه‌مش ایسه مصطفی پاشا ایله برلکده البته عسکر کله‌جکدر لکن استانبولدن عسکر کله‌جکنی ویاخود کلمیه‌جکنی کل بکا قشله‌ده خبرویرکه بن دخی آکا کوره خط حرکتکزی تعیین ایده‌یم دیدی .

اشته بو قرار اوزرینه سلیمان پاشا ایله حسین پاشا یکدیکرندن آیرلدیلر وسلیمان پاشا ایله حاجی راشد بک طوپخانه‌دن بر رحیوانه راکباً طوغریجه مکتب حربیه‌یه کلدیلر که طاش قشله‌نك کوشه‌سندن کچر ایکن دها هنوز طابورلرك جبخانه عربه‌لری طاشنمقده ایدی ومکتب حربیه‌یه ورودلرنده ساعت بش بچغه وارمش ایدی .

سلیمان پاشا طوغریجه داخلیه میرآلایی احمد بکك اوطه‌سنه کیره‌رك میرمومی الیهی قالدروب فداکارلرك بوراده‌میدر دیدی .

(اتفاقات عجیبه‌دندرکه مکتب امرا وضابطانندن برطاقملری سلطان عزیزك روسیه‌لویه کوستردیکی مساعدات حقوق شکنانه‌دن دلخون ومتأثر اوله‌رق وقعه‌دن حتی ایکی آقشام اول نتیجهٔ احوال نه‌یی منجر اوله‌جق سوزوکداز تابصباح مداولهٔ افکار ایتمشلر وبینلرنده هردرلو فداکارلغه آماده‌لغه قرار اولمشلر ایدی بونلرك حاصل ایتدیکی درجهٔ تأثری داخلیه میرآلایی احمد حفظی بك سلیمان پاشایه برنبذه‌جك بیان ایتمش ایسه‌ده پاشای مومی الیه بویله شیلرك شمدیلك لزومی یوقدر دیه‌رك سوزی قپاتمش وسلیمان پاشانك حمیت ملیهٔ مسلمه‌لری حکمنجه بو سوزی بر حکمته مستنددر اعتقادیله آنلری سکوت مجبوریتنده بولندرمش ایدی)

میرمومی الیه بر آزینك موجود اولدیغنی جواباً بیان ایتمسی

اوزرینه ارکان حرب قول آغاسی رفعت افندی [١] بی چاغیره رق :
طاش قشله یه کیت شاید سؤال ایدن اولورسه بك اوغلندن بر
یردن کلییورم جبخانه عربه لرینی طاشینور کوردم عجبا طابورلر
مأموریته می کیده جك دیه مراق ایتدمده آرقداشلرله وداع ایچون
کلدم دی وطوغریجه عزت افندینك اوطه سنه کیت قالدر
کلسون بنی مکتب حربیه تعلیمخانه سی میداننده بولسون
دیدی وجبخانه کلوب کلدیکنی احمد بکدن سؤال ایلدکده احمد
بك ویجستر جبخانه سنك ذاتاً موجود اولدیغنی وشنایدر تفنکلریله
روولور جبخانه سی وطوپلر ایچون پیشرولو و دانه لی و قوری
صیقی جبخانه لرینك کاملاً کلدیکنی سویلدی بو صره ده قشله ده
موجود اولان سائر امرا دخی برر برر احمد بکك اوطه سنه
اجتماع ایلدیلر .

سلیمان پاشا احمد بکه شاکردانك ساعت سکز بچقده
قالدرلمسنی تنبیه ایتدی وبرآز مکالمه دن صکره قول آغاسی
رفعت افندی کله رك عزت افندینك تعلیمخانه میدانه کلدیکی
خبرینی ویردی .

سلیمان پاشا میدانه کیدرك عزت افندی یه وقعه نك بو صباح
ساعت طقوزده اجراسنه قرار ویرلدیکنی افاده وطابورلرك
جبخانه لرینك کاملاً کلوب کلدیکنی سؤال ایتدی عزت

[١] حلبده وفات ایدن ارکان حرب قائممقامی مناسترلی رفعت
بك مرحومدر .

افندی دخی امرو قرار کر اوزره حاضرم وطابورلرك جبخانه‌لری کاملاً کلدی دیه‌رد جواب ایلدی سلیمان پاشا قوماندان میرلوا ادهم پاشانك و میر آلای امین بکك قشله‌ده اولوب اولمدقلرینی سؤال ایتدکده ادهم پاشانك خانه‌سنده وامین بکك قشله‌ده اولدیغنی افاده ایتدی سلیمان پاشا بن آنی قشله‌دن جلب وحبس ایدرم سز شمدی کیدیکز کندی حاضرلغکزده اولیکز دیدی وردنجی طلیعه طابوری بیکباشیسی عثمن آغا ایله ایکنجی آلایك طابوری بیکباشیسی ادهم بك دغدغه‌یی موجب اولمامق ایچون ساعت سکزه طوغرو خبر ویرلمسی قرار کیر اولدی سلیمان پاشا ساعت سکزه طوغرو میر آلای حاجی راشد بکی آلهرق طاش قشله‌یه کله‌جکنی وبعده طابورلره لازم کلن امری ویره‌جکنی سویلیه‌رك عزت افندی‌یی قشله‌سنه اعاده وکندیسی مکتبه دخول ایتدی میر آلای احمد بکك اوطه‌سنده بر آزدها اوتوردقدن صکره کندی اوطه‌سنه کلوب صوینه‌رق یتاغنی یاپدروب یاتدی ساعت سکزده قالدرلمسنی تنبیه ایتدی میر آلای حاجی راشد بکه‌دخی اتصالنده‌کی براوطه‌یه یتاق یاپدردی لکن بعض سؤال وجواب ایچون حاجی راشد بکك کلوب کیدیشلری اویومسنی مانع اولدیغی کبی ساعت یدی بچق رادهلرنده ایدی که باب سرعسکری‌یه کیدن میرلوا حسین پاشا دخی عربه سوار اوله‌رق کلدی .

موی الیه حسین پاشا سلیمان پاشادن آیرلدقدن صکره باب سر عسکری‌یه کیدر مصطفی سیفی پاشایی سؤال ایله آقسرایده خانه‌سنده

اولدیغنی خبر آلدرق جلبی ایچون برعسکر کوندرر مصطفی سیفی پاشا باب سرعسکری یه کلەرك سبب جلبنی سؤال ایلدکده حسین پاشا جواباً سز سلیمان پاشایه بر سوز ویرمشیکز آنك کیجەسی بو کیجه ایمش سلام ایتدی عسکری آلسون کلسون دیدی دیر پاشای مومی الیه صحیحمی دیه تکرار ایلدکده حسین پاشادن صحیح دیه جواب آلنجی اوزرینه هیدی سلام ایت بشنجی اردو طابوری ایله کلیورم دیر

ومیرلوا مصطفی سیفی پاشانك بر طابور عسکرله ساعت طقوزده کلەجکی خبرینی ویردی سلیمان پاشا دخی طاش قشلەجه ومکتبجه لازم کلن تدابیری اجرا ایلدیکنی بیان ایله اوطابوری آلوب کندوسیده برلکده کلمك اوزره ینه حسین پاشانی باب سرعسکری یه اعاده ایلدی .

بو آرالق میر آلای احمد بك کلەرك ساعت سکزی کچمکده اولدیغنی خبرویرمکله پاشای مومی الیه شاکردانه قالق بوروسی چالنمسنی وبعده سلاح باشنه ایدرك فشنك طاغیدلمسنی وطوپجیلر دخی طوپ باشنه ایدلمسنی امر وتنبیه ایدرك کندوسیده کینمکه باشلادی وقول آغاسی بدری افندی[١]یی چاغیره رق طاش قشلەیه کیت میر آلای امین بکه سرعسکر پاشامکتب حربیەده در سنی ایستیور غالبا اورتەلقده بر فنالق وار دی وسریعاً آل کل امرینی ویردکدن صکره کینوب طوغرو میر آلای احمد بکك اوطەسنه کیتدی .

اوصرەده باب سر عسکری سوق مأموری طیار بك کلەرك

[١] الیوم اشقودره والیسی بدری پاشا

طاش قشلەیە كیتدیكنی وكلەجك طابورلرك سبزەسی آلنمسی وتعیینی قازانە وضع اولنمسی امرینی امین بكەویردیكنی جملە ضابطان ایچندە سلیمان پاشایە خطاباً سویلدی .

(اوكون آقشامدن صوكرە بشنجی اردو ردیفلرندن اوچ طابور درسعادتە كلمش وقرەیە چیقەمیەرق كمیدە قالمش ایدی)

بو افادە مقصد معلوم ایلە مشحون اولان اذهان قارشوسندە بی معنا كوروندیكی ومكتبە كلوب سویلنەجك برسوز اولمدیغی كبی سرعسكر پاشا دخی ذاتاً طیار بكە برشی آچمدیغی خبر ویردیكندن سلیمان پاشا مىرمومی الیهدن اشتباە ایدرك طیشاری یە چیقدی و (طیار سن نە سویلیورسك) دیدی طیار بك دخی (هركس آكلامسون دییە اویلە سبزە لقردیسی قاریشدیردم طاش قشلەیە كیتدم سزی بولامدم بورایە كلدە صدر اعظم وشیخ الاسلام سرعسكر پاشانك یالیسندەدر بنی اوچ چفتە ایلە سزدن خبر آلمق ایچون كوندردیلر) دیدی .

سلیمان پاشا جواباً استانبولدن برطابورلە مصطفی سیفی پاشا كلەجكنی واوچ طابور بورادە موجود اولوب مكتب شاكردانیدە حاضرلامقدە اولدیغنی جواباً بیان ایلە برابر (طیار سكا ایناندم چونكە سرعسكر پاشا بكا طیار بكە آچمدم دیدی سنك یانكدە آدم قاتارم اكر قایق ادعاك وجهلە سرعسكر پاشانك ایسە وسن دە آنلرە خبر كوتورەجك ایسەك فبها یوقسە نتیجەسی سنك ایچون فنا اولور) دیدی وسرعسكر پاشانك برادر

زاده‌سی اولوب مکتبده تحصیلده بولنان امین بکی چاغیره‌رق (طیار بك ایله برابر کیت صالی پازارنده سرعسکر پاشانك اوچ چفته قایغی وارایمش سن حموله‌جیلری بیلیرسك اکر حموله‌جیلر سزلك حموله‌جیلر ایسه یانکه ویره‌جکم ارکان حرب بیکباشیسی نظیف بکه بو حموله‌جیلر بزمدر اکر دکلسه بزم دکلدر دی) دیدکدن صکره بیکباشی نظیف بکی چاغیره‌رق النه بر طولو روولور ویروب (طیار بکله برابر صالی پازاری اسکله‌سنه کیت اکر اثنای راهده قاچه‌جق اولور ویاخود ایلرو کیرو قاله‌جق اولورسه طیار بکی اور وبرابر کیتدیکی حالده دخی اکر حموله‌جیلری رفاقتکزه ویردیکم شاکرداندن امین بك طانیمز وبونلر بزم سرعسکر پاشانك حموله‌جیلری دکلدر دیر ایسه‌ینه اور واکر بزم حموله‌جیلر دیرسه سبیلنی تخلیه ایله امین بکله برلکده عودت ایت) دیدی بوامر اوزرینه اوچی برلکده قشله‌دن چیقدیلر .

اوصره‌ده‌ایدی که ارکان حرب قول آغاسی بدری افندی میر آلای امین بکی بالاستصحاب مکتب قپوسندن ایچرو کیردی سلیمان پاشا قپونك مقابلنده کزنتی محلنده طورمقده ایدی .

پاشای مومی الیه امین بکك الندن طوته‌رق طوغریجه کندی اوطه‌سنه کوتوروب ملازم مصطفی افندی‌یی یاننه نوبتجی تعیین ویوزباشی قدری افندی‌یه دخی قلنجنك آلنمسنی امر ایتدی .

امین بك ایشك نه اولدیغنی آکلامیه‌رق خوف وتلاش کوسترمسی اوزرینه سلیمان پاشا (ایکی ساعت قدربوراده توقیف اولندقدن

صكره سبيلكمز تخليه قلنه‌جقدر مراق ایتمیك) دییوب اوطه‌سندن
چیقه‌رق احمد بکك اوطه‌سنه کلدی وشا کردانك سریعاً سلاح
باشنه ایدلملرینی امر ووقت کچمکده اولدیغنی بیان ایلدی .

بعده بالجمله مکتب ضابطانك آبدست آلملرینی تنبیه
وبو تشبث اولنه‌جق ایشك نتیجه‌سنده یوزده طقسان طقوز
کوپری باشنده مصلوبیت وبرده مقصده نائلیت احتمالنی اخطار
واعلان ایله جمله‌یه توبه واستغفار ایتملرینی تلقین ایتدی وایکی
رکعت صلات حاجت ادا ایلدی ضابطان بونك اوزرینه کاملاً
آبدست آله‌رق رووولورلرینی طاقندیلر بونی متعاقب حاجی
راشد بکه (هایدی سن کیت آرقه‌ك صره بن‌ده کلیورم) دیه‌رك
آنی طاش قشله‌یه کوندردی احمد بکه شاکردانك طوغروجه
مراد افندی حضرتلرینك دائره‌سی اوکنه ایتملرینی و طوپجی
قول اغاسی رفیق افندی‌یه دخی شمدیلك دانه وپیشروك لزومی
یوغیسه‌ده آنلرك‌ده حین حاجتده جاب اولنمق اوزره حاضر
بولنمسنی و زرهلی قره قول کمیسندن برنجی طوپ آتیلدیغیله
ایکنجی طوپی مکتب حربیه میداننده شاکردانك آتمسنی امر وتنبیه
ایلدی وبانده‌کی قلنجی عندالمعاینه پاصلی کوردیکندن ضابطاندن
فضله برقلنج ایستمسی اوزرینه سیاه‌قایشلی برقلنج ویردیلر اوده
دقت ایتمیوب قایشنی دکشدیرمکسزین بلنه‌طاقدی یالکز باشنه‌طاش
قشله‌یه طوغری توجه ایتدی .

قول اغاسی بدری افندی آرقه‌سندن تعقیب ایله (بلکه بر

خدمتکز اولور برابرکزده بولنه‌یم) دییوب برلکده طاش قشله‌یه داخل اولدیلر وطوغروجه عزت افندینك اوطه‌سنه کیتدیلر عزت افندی طابورینك برنجی یوز باشیسی نجیب افندی [۱] واسطه‌سیله ساعت طقوزده سرایه کیدیله‌جکی خبرینك مراد افندی حضرتلرینه ویرلدیکنی تبشیر ایلدی .

سلیمان پاشا عزت افندی‌یه طابورینك سریعاً سلاح باشنه ایدلمسنی امر وبیکباشی عثمان آغایی دخی جلب ایلدی آغای مومی‌الیه ایسه‌هنوز یتاغنده یاتمقده‌ایدی کلدکده‌پاشای مومی‌الیه کندوسنه خطاباً (سنك ملتکی‌سور حمیتلی‌وغیرتلی بر آدم‌اولدیغنی اوته‌دنبرو ایشیدرم ایشته حمیت کوسترمه‌نك کونی بوکوندر عسکریکی سلاح باشنه ایت فشنك طاغیت بنم ایله برابرکل) دیدی عثمان آغا (نره‌یه کیده‌جکز ونه یولده صرف حمیت ایده‌جکز) دیو سؤال ایتمسیله سلیمان پاشا (سرایه کیده‌جکز ملتك سلامتنی استحصال ایده‌جکز) جوابنی ویردی آنك اوزرینه عثمان آغا برتمنا ایدرك عسکرینی سلاح باشنه ایتمکه وفشنك طاغتمغه کیتدی .

اواثناده ایدی که‌مصطفی سیفی‌پاشا بشنجی اردونك دردنجی

---

[۱] مومالیه نجیب افندی ، بوکره نشرایدلمکده اولان « سلیمن پاشا محاکمه‌سی » نام اثرك یوز آلتمشنجی صحیفه‌سنه فوطوغرافیسی مندرج وسلطان مخلوع حمید افندینك ال یازیسیله محرر جیب دفتری ورقه‌سنده . [سلیمان پاشانك یاوری] اولنق اوزره مقید اولان نجیب بك اولمق مأمولدر .

آلاینك برنجی طابورینی بالاستصحاب کلمش وحسین پاشا دخی
برابرنده بولنمش ایدی سلیمان پاشا حسین پاشایه (هایدی برادر
کوش صـونی قشله‌سنه کیت سـن معیت بلوکلری میرآلایی
یوسف بکه بندن سلام ایت چابوق کلسـون بنی آشاغیده سرایك
یاننده بولسون وهیچ بر حرکته تشبث ایتمسون) دیدی

حسین پاشا کموش صویی قشله‌سنه کیتدی ایسه‌ده یوسف بك
هنوز خانه‌سندن کلمه‌مش اولدیغندن سلیمان پاشانك سوزینی تبلیغ
وایصال ایده‌مدی

بعده سلیمان پاشـا عزت افندی‌یه خطـاباً (بیکباشی
ادهم بکه برضـابط کوندر طابورینی سـلاح باشنه ایتسـون
فشنك طاغتسون سرایك اورته‌ده‌کی سـلطنت قپوسنك اوکنه
کیتسون طورسون لازم‌کلان‌امرینی‌اوراده‌ویررم) دیدی عزت
افندینك کوزینه اوآره‌لق برچاوش ایلیشـه‌رك امر مذکوری
اوچاوش ایله کوندردی ادهم بك عسـکرینی سلاح باشـنه
ایده‌رك فشنك طاغتمغه باشلادی ومؤخراً آشاغی ایندی .

بوصره‌ده سلیمان‌پاشا طاش‌قشله‌ده‌بولنان‌اوچ طابور عسکرك
حرکتی امرینی اعطا وحاجی راشد بکی عثمان آغانك طابوریله
پاشادائره‌سی‌حوالیسنه وادهم بكك‌طابورینی یالدیزلی‌قپو وقولتوق
قپو وجاملی‌کوشك‌اطرافنه‌طاغیدوب کندوسی‌ده عزت‌افندینك
طابوریله حرم‌دائره‌سی‌ومراد افندی‌حضرتلرینك دائره‌سی‌جهتنه
کیتدی مصطفی سـیفی پاشانی‌ده بر طابور عسکر ایله طولمه بغچه
میداننده‌احتیاط‌براقدی وطاغتدیغی قره‌قوللره ایچرودن‌طیشاریه

قُطیشاروُدن ایچرویه کیمسه‌نك خروج ودخول ایتمه‌مسنی تنبیه‌ایله ضابطانه وعسکره حمیت ملیه‌لرینی تحریك ایده‌جك سوزلر سویلدی سلطان عزیزك اسرافاتی سببیله قره‌طاغك وصربك شمدی‌یه قدر اوریله‌مدیغنی وبرسنه‌دنبرو پك چوق دین‌قرنداشلرینك سلطان عزیز ایله محمود پاشانك شخصیاتی اغورینده تلف اولدیغنی آجندره‌رق آکلاتدی .

جملهٔ غرائبدندرکه سلیمان پاشا سرایك جوانبنی عسکر ایله احاطه ایتدیکی زمانلرده سرایك محافظه‌سنه مأمور شوراده بوراده برطاقم عساکر ضبطیه نقطه‌لری طورمقده ایدی پاشای موی الیه آنلری جمع ایله یارم بلوك تشکیل ایدرك بشنجی طلیعه طابوری بلوکلرینك برینه الحاق ومأموریتلری خلافنه عساکر محاصره مثللو استخدام ایلدی

مراد افندی حضرتلرینك بولندیغی دائره‌نك ــ که کاملاً طواشیانك وخدمهٔ سائره دوائرینك برکوشه‌سنده وجهت یمینده‌ده ساحل بحرده‌در ــ بشکطاش جهتی دها مقدمجه مکتب‌شاکردانی طرفندن طوتولمش ایدی شاکردان کمال شوق وشطارتلرندن نه یاپه‌جقلرینی بیلمزلر و بویله بر تشبثدن چیلدررجه‌سنه محظوظیت اظهار ایدرلر ایدی .

ایشته بوزمانده ایدی‌که شمس منیر هنوز حجاب افقدن متظاهر وفرقهٔ ناجیهٔ فداکاران اوزرینه مژدهٔ باهر موفقیت اولان باران رحمت نازل و متقاطر اولوب ظلمهٔ سرای ایسه نشئهٔ عیش روزینه‌لریله مخمور وخوابیدهٔ غفلت وحضور ایدی .

حکمت ربانیه‌دن اوله‌رق ایکی ماهدنبرو یعنی تقویملرك ایام مطر

ذیو تعیین وارائه ایتدکلری اشبو نیسان ومایس آیلرنده استانبول وحوالیسی باغ وبساتینی متحسر قطرهٔ آب ایدی صانکه وظیفهٔ مقدسهٔ ملیه اجراآتنده کوستریلان تهاون وغفلتدن طولایی درسعادت خلقی اوزرینه غضب الهی مستولی ومتشخص ایدی .

سلیمان پاشا ایکی بلوك عسکر آله‌رق طوغریجه قپودن ایچرو دخول وبلوکك برینی صاغ وصوله قپولرك اوکلرینه تویه‌رق طیشاری چیقمق ایستینلرك اوزرینه امر ایله مراد افندی حضرتلرینك قپوسی اوکنه طوغری کیدر ایدی .

طیش قپو مسدود بولنسه ایدی ایچرو کیرمك بر خیلی تکلفاته وبلکه‌ده برعظیم دغدغه ایقاعنه سببیت ویرر ایدی لکن نوبتجی بولنان قپوجی مراد افندی حضرتلرینك مجلوبی اولدیغنی مقدما واسطهٔ مخابره اولان یوزباشی نجیب بك خبر ویردیکی کبی سلیمان پاشا کلدیکیله قپویی‌ده آره‌لق بوله‌رق هیچ مشکلاته اوغرامقسزین ایچرو دخول ایتدی

نهایت قپونك اوکنه کلدکده مراد افندی حضرتلرینه خدمت ایدنلردن برقاچ کشی ایله برقاچ طواشی کوروندی بونلره (قپویی آچك افندمزی ایسترم) دیدی مومی الیهم بر آز تعلل وترددایله برابر قپویی آچمق ایچون دخی ایچه‌اوغراشملری اوزرینه کمال حدت وتهورله (چابوق اولکز افندمزه خبر ویریکز طیشاری تشریف ایتسونلر) دیه‌رك اعلای صوت ایتدی .

هرنه حال ایسه قپویی اوموزلیوب آچدیلر وخدمتنده بولنانلردن برایکی کشی ایچرو کیردی بونلر سلیمان پاشانك ذاتاً

شخصنی بیلمدکلری کبی میرلواغه دائر بر علامت فارقه‌سی اولمدیغی وبروجه مشروح بلنده سیاه قایش بولندیغی جهتله مراد افندی حضرتلرینه بربیکباشی سزی ایستیور دیرلر . مشارالیه حضرتلری دخی (ایچرو کلسون باقه‌یم کوره‌یم کیمدر آنك اوزرینه چیقه‌یم دیملری اوزرینه طیشارویه سلیمان پاشانك یاننه کله‌رك (افندمز سزی کورمینجه چیقمایه‌جق بیورك ایچرو کیرك) دیدیلر .

حال بوکه بونوع تکلفاته قطعاً احتیاج یوغیدی چونکه ساعت طقوزده سلیمان پاشانك کندوسنی کلوب آله‌جغنی مراد افندی حضرتلری ذاتاً بیلیورلر ایدی لکن سلیمان پاشانك شخصنك مراد افندی حضرتلرینك آدملرنجه عدم تشخیصیله برابر مومی الیهك قلنج قایشنك رتبه‌سنك خلافی اوله‌رق سیاه بولنشی ذاتاً کندولرینه مستولی اولان اوهامی آرتدره‌رق بو کشاکشه سببیت ویردی وغلبهٔ اوهام او آره‌لق سلیمان پاشانك یاننده طولاشان کندی آدملری یوز باشی نجیب افندیدن بیله سلب اعتماد وامنیت ایتدردی

سلیمان پاشا ایچرویه کیرر ایکن خدمتنده بولنانلر (افندی حضرتلری شاید قورقر)سوزیله رووولورك براقلمسنی تکلیف ایله الندن آلمق ایستدیلر پاشای مومی الیه (باشی بوزوغه سلاح تسلیمی ناموس عسکری‌یه طوقونور) دیه‌رك قپوده طوران یوز باشی نجیب بکه رووولورینی تسلیم ایتدی بعده قپودن ایچرو کیردی .

مراد افندی حضرتلری او آره‌لق نردبانك اوزرنده

بـ اون وارى بر محلده بولنمقده ووالده سى دخى باشى اورتولو آرقه سنده طورمقده ايدى سليمان پاشا قپودن ايچرو كيرر كيرمز يانده بولنان لالا سليمان آغا (بو سليمان پاشادر) ديمسيله

مراد افندى حضرتلرينك مخدوملرى صلاح الدين افندى حضرتلرى مكتب فنون حربيه يه لاجل التحصيل كوندرلديكى صره ده لالا سليمان آغاده برايكى دفعه بومناسبتله مكتبه كلمش وسليمان پاشايى كورمش ايدى حتى آغاى مومى اليه صلاح الدين افندى حضرتلرينك مكتبه ورودلرنده (افندى حضرتلرينك مرادلرى مخدوملرينه بلا استثنا احاد ناس اولادى مثللو معامله اولنمسيدر وسلام ايتديلر سزدن بونى طلب ايدرلر) ديمشيدى سليمان پاشاده (پك مناسب امرلرى باش اوستنه لكن شهزادكان لالالرنده بعض تربيه سز آدملر كوريليور مانع تحصيل لقا آتده بولنمه ملرى ايچون آنلره ده تنبيه اقتضا ايدر) ديديكى وسليمان اغانك دخى (بويله مناسبتسز طورده بولنانلرى طرد وتبعيده ده مأذونسكز) جوابنى ويرديكى محقق اولهرق مسموعدر

سليمان پاشا دخى بر تمنا ايدرك (بيورك تشريفكزه منتظرز عسكر سزى بكليور) دير .

او ساعته قدر سليمان پاشا مراد افندى حضرتلرينك نه شخصنى كورمش ونه ده بينلرنده غائبانه اولهرق بر معارفه ومخابره سبقت ايتمشيدى

آنك اوزرينه مراد افندى حضرتلرى سليمان پاشايه طوغرى توجه ايدرك آرقه سى صره قپودن چيقوب سليمان پاشانك اقدمجه ويرديكى تعليمات موجبنجه درحال قپونك اوكنده كى بلوك سلام طوردى وعسكرك آره سنه آلنه رق سليمان پاشا اوكنده اولديغى حالده طيش قپودن چيقارديلر مرادافندى حضرتلرينك بولنديغى

دائره‌دن طیش قپویه کلنجه‌یه قدر ایکی طرفده بولنان قره‌قوللر
کاملاً سلام طوردی طیش قپو خارجنده بولنان بلوکله مکتب
حربیه شاکردانی دخی سلام طوردیلر وسلیمان پاشاده سکرده‌رك
قلنج چکوب وعسکرك باشنده طوروب سلاملادی .

سلطان عزیزك پنجره‌لردن باقان خدمه وطواشیسی خلع کبی بر
فدا کارلغك وقوع بوله‌جغنی اصلا خاطرلرینه کتورمدکلرندن بینلرنده
(مراد افندی برخائنلك ایتدی افندمز عسکر کوندردی آلدردی نفی
ویا قتل ایدرك جزاسنی ویره‌جکدر) دیرلرمش

طیش قپودن تقریباً یکرمی اوتوز خطوه آچیلدقدن وطوله
بغچه قره‌قولنه متوجهاً اجزاخانه‌نك اوکنه طوغری یاقلاشدقدن
سکره سرعسکر پاشا طونه بغچه طرفندن فیطون سوار اوله‌رق
ظهور ایتدی ومراد افندی حضرتلرینی کوردیکیله عربه‌یی
طوردروب مشارالیه حضرتلرینی عربه‌یه آلدی

سلطان مرادی کورنجه تأدباً عربه‌دن اینمك فریضه‌دن ایکن
حسین عونی پاشا یا کمال خوف وتلاشندن ویاخود زیادهٔ کبر وعظمتندن
اینمدی و (بیوزك) دیوب سلطان مرادی یانه آلدی

وسلیمان پاشایه اورالرك دقتلیجه محافظه‌سی تنبیهنی ویره‌رك
باب سرعسکری‌یه متوجهاً عودت ایلدی

— سرعسکر حسین عونی پاشا صدر اعظم محمد رشدی پاشانك یالیسنه
کیدرك تبلیغ قرار ایله کوندوز ساعت بشده اجرا اولنمه‌رأینك آرتق حکمی
قالمیوب اجرا مأمورلرینك اصراری اوزرینه صباح ساعت طقوزده سرایك
احاطه اولنه‌جنی خبرینی ویردکده رشدی پاشانك وقوعی اغلب مأمول

واحتمال اولان مهلكه‌یه مشاركتدن تبرئهٔ ذمت طرفنك مسدودیتنی آكلایه‌رق ناچار حرمه كیروب استحلال حقوق ایتدیكی وحسین عونی پاشانك دخی یالیدن چیقاركن ینه حرمه دخول ایله وداع واستحلال حق ایلدیكی مسموعدر .

— حسین عونی پاشا طیاربكی استطلاع حال ایچون سلیمان پاشایه كوندردیكی حكایه قلنمشیدی مىر مومى الیه طوغریجه ساحلخانهٔ سرعسكری‌یه كیدرك سرعسكر پاشایه عرض كیفیت ایلدی واوراده مجتمع اولان صدر اعظم محمد رشدی پاشا وشیخ الاسلام خیرالله افندی ومدحت پاشا مراد افندی حضرتلرینك قدومنه منتظراً باب سرعسكری‌یه كیتمك اوزره بغچه قپوسی ساحلنه وسرعسكر حسین عونی پاشا ایله دار شورای عسكری رئیسی ردیف پاشا دخی صالی پازاری اسكله‌سنه چیقدیلر حسین عونی پاشا حضرتلرینك صدر اعظم محمد رشدی پاشا حضرتلرینه هایدی سرایه برابر كیده‌لم دیدیكی ومحمد رشدی پاشانك موافقتدن قطع نظر سزده كیتمیكز وارسون ردیف پاشا اوغلمز كیتسون دیه‌رك آنی‌ده آلیقویمغه چالیشوب حسین عونی پاشانك‌ده آرتق عیب اولور دیه‌رك رد ایلدیكی ایشیدلمشدر

— جوانب سرای همایونك ساعت طقوزده حصر واحاطه قلنه‌جغی قراری اوزرینه مشارالیهما حسین عونی وردیف پاشالر اسكله‌یه خروجدن صكره صالی پازارنده تهیئه ایتدردكاری عربه‌یه راكباً كمال سرعتله طولمه بغچه‌یه كلدیلرسه‌ده سرایی محاصر فرد واحد كورمدكارندن وسلیمان پاشا طاش قشله‌دن طابورلری چیقارمه‌دی وبر فنالق حدوث ایتدی فكرینه‌ذهابا وهمه دوشدكارندن عربه‌یی درحال كیرو چویره‌رك طوپخانه‌یه طوغرو عودت ایتدیلر فی الحقیقه ساعت طقوزه وارمش ایكن سلیمان پاشا كلمه‌مش ایدی چونكه طاش قشله‌ده بولنان میرآلای امین بكك جلبیله حبسی خیلی وقت اضاعه ایلدیكی كبی مؤخراً قشله‌ده عسكره فشنك توزیعی وطابورلرك اخراجی دخی برچوق زمان غیب ایتدردی نهایت سلیمان پاشا طابورلرله آشاغی ایننجه‌یه قدر بركره دها طولمه بغچه‌یه

سفر ایتدیلر ایسه‌ده ینه خائفاً ومأیوساً کیرویه عودت ایتدیلر اوچنجی
سفر کیدیشلرنده ایدی‌که سرایك اطرافنی طابورلرله محاط کوردیلر
وردیف پاشا عربه‌دن نزول ایله طوله بغچه قره‌قولنه کیروب حسین
عونی پاشادخی مرادافندی حضرتلرینی استقبال امنیه‌سیله عربه‌سنی سرایك
پیشا دائره‌سی طرفنه تحریك ایتدی حال بوکه مرادافندی حضرتلرینك
دائره‌لرینه اورادن عربه ایله کیدیلور یول اولمدیغی وسلطان عزیزك
دائرهٔ جسیمه‌لری درون ویا پیشکاهندن کچلمینجه اورایه وصول قابل
اولمدیغی بیلورلرایدی لکن غلبهٔ وله‌و حیرت سلب فکروشعور ایتمشیدی
مؤخراً وقوع بولان اخطار اوزرینه تیقظ ایدرك امالهٔ لجام ایله
افندی دائره‌سی قپوسنه وبتکرارشه طوغرو توجه ایتدی اشته اوصره‌ده
ایدی‌که سلیمان پاشا مراد افندی حضرتلرینی قپودن چیقاره‌رق خاص
آخوردن عربه‌یه ارکاب ایتمك عزمیله اجزاخانه‌اوکنه‌طوغرو کتورمکده
ایدی اجزاخانهٔ مذکور اوکنده حسین عونی پاشایه تصادف ایتدیلر
ومشارالیه عربه‌سنی طوردره‌رق مرادافندی حضرتلرینی یانه آلدی.

— غریبی بوکه سلیمان پاشا مکاتب عسکریه ناظری ایدی وقوماندا‌سنه
آلدینی طابورلره هیچ بر وقت قوماندا‌سی‌ده سبقت ایتمه‌مشیدی حال
بویله ایکن یالکز بر امر ایله جمله‌سنی سلاحندروب بویله بر امر
عظیمه قیام وتشبث ایتمسی طوغریسی نوادر وقایعدندر شوقدر وارکه
سلیمان پاشا افکار ملیه صاحبی وطنی سور بر ذات اولدیغی طابورلر
ضابطانی بیلورلر وایشیدرلر ایدی بو حرکتنك سلامت ملت ووطن
اغورینه اولدیغی اسمنی ایشیدنلر درحال جزم ایله امرینك اجراسنده
ذره‌جه تردد ومخالفت کوسترمدیلر وبلکه فرط شوق و محظوظیتله
تلقی ایلدیلر مکتب امرا وضابطان وشاکردانی بیننده ایسه افکار ملت
پرورانه‌سی ذاتاً مضبوط ومسلم ایدی والحاصل بوطابورلری وشا-
کردانی نه‌سرعسکر ونه‌برقوماندان جلب ایدوب یالکز جمله‌نك وجداننده
محسوس اولان افکار ملیه سوق وتحریك ایتدی وسلیمان پاشا دخی او
افکار ملیه‌نك شخص مجسمی ایدی .

— غساكر بريه‌نك سرايك قره جهتی احاطه‌سندن تقريباً برچاريك صكره سفائن اميريه دخی صنداللر ايندره‌رك بحراً محاصره‌يه ابتدار ايلديلر لكن آنلرك افراد عسكريه‌سی واكثر ضابطانی سلطان عبدالعزيزی وفات ايتمش بيلور ايديلر يالكز قوماندانلری عارف پاشانك بردرجه‌يه قدر معلوماتی لاحق ايدی .

— سلطان مراد حضرتلری سليمان پاشانك قپوسی اوكنه كلوبده (افندمزی ايسترم) ديو چاغرديغی وقت برادری حميد افندی حضرتلرينه عنوان (برادر بنی كوتوريورلر لكن نصل ونه ايچون كيتديكمی بيلميورم اولاد وعيالم اول اللهه ثانياً سكا امانت) ديو برتذكره يازار كوندرر حميد افندی حضرتلری ده ايشك حقيقتنه واقف اولمديغندن خوف ودهشته دوشه‌رك محافظهٔ نفسی ايچون يانه برخيلی روولور وسلاح جلب وجمع وكندی ايچون ده سوء قصد ايده‌جكلر ظننه ذهاب ايله آنلره قارشو برتدبيره قيام ايدر وتقريباً ايكی ساعت قدر بويله برانتظار مخوفده بولنوب مؤخراً جلوس طوپلری آتيلارق كيفيت آكلاشلدقده مستريح اولور .

اشته سلطان مرادك بوتشبثی ده وكلانك وقعهٔ خلعی ساعت بشده اجرا ايتدرمك عزمنده بولنشلری اسبابنه شبهه‌در مشاراليه حضرتلرينك ايكی كوندن بروكيفيته تمامی اطلاعی واقع ايكن نره‌يه كيتديكنی بيلمبورمش كبی تجاهل كوسترمسی شايد امر برعكس اولورسه بنی كلديلر جبراً سرايدن چيقارديلر ونره‌يه كيتديكمی ده بيلميوردم حتی برادرمه‌ده برتذكره يازه‌رق چوالی چوجنی آنك يد امانتنه توديع ايتدم ديه‌رك تبرئهٔ ذمت ايتمك مطالعه‌سنه مستند ايدی اوله مدحت پاشا قوناغنده قاپيلونك افندمز كنديلكندن سرايدن چيقماز مطلقا عسكر كلوب آلمليدر ادعاسنده‌كی نكته مشاراليه حضرتلرينك بوتذكره‌سيله‌ده ظاهر اولدی دينيله‌بيلور ياخود سليمان پاشانك شخصی طانيله‌ميوب قليچ قايشنك سياهلغی ده جلب شبهه ايتديكندن طولايی قپونك آچلمه‌سی ايچون تردد وقوع بولديغی صره‌ده كان سليمان پاشا اوليوب برديكری

وسلطان عزيزك مأموری برضابطدر اعتقاديله بوتذكره يازلمش اولمیده مأمولدر .

سليمان پاشا ايسه ذاتاً حميد افندی حضرتلرينك اوراده اولديغنی بيلمديكی جهتله تسليت خاطر لازمه‌سنی دوشنه‌مديكی كبی هيچ كيمسه‌ده كنديسنه اخطار ايتمز .

والحاصل سلطان مراد حضرتلرينی سرعسكر پاشا عربه‌يه آلدقده آغالرندن حافظ آغا يانـنده بولنان رووولورلردن برينی مشار اليه حضرتلرينه تقديم ايتدی ومشاراليه حضرتلری دخی آلدی .

عربه‌طولمه‌بغچه قره‌قولنه‌طوغرو كلدكده‌رديف پاشاقره‌قوله چيقه‌رق استقبال ايتمكله عربه طوردريله‌رق پاشای مشاراليه اتك اوپدی .

بو اثناده عسكرلرك طولمه بغچه وكرك بشكطاش جهتنی قوردون آلتنه آلمش وطيشارودن ايچرو وايچرودن طيشارو فرد واحد كچيرمه‌مك ايچون ويريلان تنبيهات محافظه ايدلمكده بولنمش ايدی .

سلطان مراد حضرتلريله سرعسكر پاشا طولمه بغچه‌قوردوننده عربه ايله طيشارو چيقمق مراد ايلدكلرنده عسكر سونكويه طاورانه‌رق يساقدر ديدی عربه‌حيوانلرينك كوكسنه طاياندی‌بو عسكر بشنجی اردو افرادندن بولندقلری‌ايچون تركجه‌بيلمدكلرندن سرعسكر پاشا تفهيم مرام ايده‌مدی سليمان پاشا سرعسكر پاشانك آرقه‌سندن نامق پاشانك مخدومی صول قول آغاسی علی بكی كوندرمش اولوب مومی‌اليه عربه‌نك يانـنده يورومكده ايدی مير مومی‌اليه لسان عربی ايله‌سلطان مرادخان حضرتلرينی و سر

عسکر پاشایی تفهیم ایتمسی اوزرینه یول آچدیلر بوصره‌ده سلطان مراد حضرتلری برآز اوزکه‌رك بونلرسزی نیچون بیلمیورلر دیدی سرعسکر پاشا دخی یکی کلمش برطابور اولدیغی جهتله افرادینك کندوسنی بیلمه‌مکده معذور اولدیغنی بیان ایلدی .

بعده عربه‌ایله طولمه‌بغچه جامع شریفی حوالیسنه کله‌رك ساحل یاننده عربه‌دن نزول ایله اوراده حاضر بولنان اوچ چفته برقایغه راکب اولدیلر براز آچلدقدن صکره سرعسکر پاشانك بش چفته‌سنه تصادف ایده‌رك آقطارمه ایتدیلر .

بو اثناده زیاده‌جه یاغمور یاغمقده وهواده شدتلی اسمکده ایدی . فورطنه‌نك ویاغمورك تأثیرندن تحفظ ایچون صالی‌پازاری اوکلرنده اوکونی دوره مأمور واپورلردن برکوچوك ترسانه واپوری کورملریله جلب ایدرك آکا راکب اولدیلر وسرکه‌جی اسکله‌سنه یناشدیلر .

سرعسکر پاشا سلطان مراد حضرتلری سرکه‌جی اسکله‌سنه چیقدیغی آنده مومی‌الیه علی بکی سلیمان پاشایه کوندررك بالصحة والسلامه ساحل استانبولی تشریفلرینی جدید والده سلطانه کیتسون تبشیر ایلسون دیمکله پاشای مومی‌الیه دخی لالا سلیمان آغا واسطه‌سیله کیفیت وصولی عرض وتبشیر ایلدی .

سلیمان پاشا سلطان مراد حضرتلرینك مخدومی صلاح‌الدین افندی حضرتلرینك مکتب حربیه‌یه لاجل التحصیل دوامی صره‌سنده ذکا وفطانتنی غایتله تقدیر وتحسین ایلمش وتحصیلدن

محروميتى ايچون تعلق ايدن ارادهدن فوق الحد متأثر اولمشيدى :
بناءً عليه سابقهٔ معارفهدن طولايى صلاح الدين افندى حضرتلرينى
كورمك ايستديكنى مومى اليه لالا سليمان آغايه اولجه سويلمش ايدى.

والده سلطان حضرتلرى هم سلطان مراد حضرتلرينك
ساحهٔ خروجى مژدهسنى بالذات سليمان پاشادن اخذ واستماع ايتمك
وهم ده صلاح الدين افندى حضرتلريله ملاقى قيلمق ايچون
پاشاى مومى اليهى حرم دائرهسنه جلب ايلدى صلاح الدين افندى
حضرتلرى ده يانلرنده ايدى پاشاى مومى اليه كمال ادب ايله تسلىٔ
خاطر ايدرك وصلاح الدين افندى حضرتلرينه دخى شرف ملاقاتك
بويله بر كونده وقوعندن طولايى بختيارلغندن بحث ايليهرك مقامه
مناسب سوزلر صرف ايتمكده ووالده سلطان دخى (دار دنياده بر
اولادم وار اول اللهه ثانياً سزه امانت) ديهرك بيان تسليميت ايتمكده
ايكن قرهقول كميسندن برنجى بيعت طوپى انداخت اولندى سليمان
پاشا بر تمنا ايدرك (اشته سلطان مراد حضرتلرى تخت سلطنته جلوس
ايتديلر بو آتيلان طوپ بيعت طوپيدر تبريك ايدرم آرتق بنده كزه
مساعده بيوركده عسكرك يانته كيدهيم) ديدى ودرحال سرايدن
چيقهرق طابورلرك باشنه كلدى بيعتك ايكنجى اعلان طوپى مكتب
حربيهدن انداخت اولنوب طولمه بغچه قرهغولنده ومعيت بلوكى
ادارهسنده بولنان طوپلر دخى رديف پاشا حضرتلرينك امرى
اوزرينه بيعت طوپى آتمغه باشلاديلر .

رديف پاشا طولمه بغچه قرهقولنه كلدكلرى آنده اوراده بولنان
معيت طوپجى بلوكنك يوزباشيسنه عسكرى سلاح باشنه ايتدرهرك

سلاح چاتدرتمشدی نته‌کیم سلیمان پاشا سرای اوکارنده نوبتجی بولنان ضبطیه نفراتنی طوپلایه‌رق بلوکك صول باشنه وضع ایله عسکر مثللو حرکت ایتملرینی کندولرینه امر ایلمشیدی .

اشته بو آنه قدر سلطان عبدالعزیز وقعه‌دن غافل وبیخبرایدی اوگیجه قرناسندن فخری بك نوبتجی ایدی عسکرك سرای قپولرینی قوشاتمسنی قپوجیلر اول امرده کوردکارنده بر معنا ویره‌میه‌رك بعضیلری طلبهٔ علومك آیاقلانمش اولمسنه حمل ایله سرایی محافظه ایچون کلدکلرینه ذاهب اولدیلر نهایت مارالذکر مابینجی فخری بکه اعلام کیفیت اولنه‌رق میرمومی‌الیه جاملی کوشکك قپوسنی آچدروب عسکره باقدقده نه یاپه‌جغنی شاشیره‌رق سلطان عبد العزیزی ایقاظه جسارت ایده‌مدی .

فخری بك دیرکه اول امرده جاملی کوشکدن عسکره باقدیغمده استانبولده برقاریشیقلق وار عسکر سرایی محافظه‌یه کلمش ظن ایتدم لکن مؤخراً دقت ایتدم اکر عسکر محافظه فکری ایله کلمش اولسه یوزلری سرایه متوجه اولمیوب خارجدن وقوع بوله‌جق تعرضدن سرایی محافظه ایچون سوقاغه قارشو بولنمق لازم ایدی دیدم بناءً علیه بو حرکتك سرای علیهنده اولدیغنی حکم واستدلال ایتدم فقط معلوم اولان تهور وعظمتی حسبیله سلطان عزیزی اویاندروب اخبار حال ایتمك بنجه خارج تصور وامکان ایدی .

والحاصل برنجی بیعت طوپی آتیلنجیه قدر سلطان مشارالیه اخذ معلومات ایده‌مدی طوپ سسی اوزرینه متیقظ اوله‌رق کمیلره طوغری عطف نظر ایلمدی وکمیلرك دونانمش اولدیغنی کورنجه مرادی جلوس ایتدردیلر دیوب یتاغندن قالقدی وکیندی .

سلطان مراد حضرتلری سرعسکر پاشا ایله برلکده سرکه‌جی اسکله‌سندن متهیئ اولان عربه‌یه را کباً طوغریجه باب سرعسکری‌یه کیتدیلر صدر اعظم محمد رشدی پاشا ایله شیخ الاسلام خیرالله افندی ومدحت پاشا ونامق پاشا آلدقلری معلومات اوزرینه باب سرعسکری‌یه کیدرك ذاتاً قدوملرینه منتظر بولنمش اولدقلرندن استقبال ایله دائرهٔ همایونه کوتوردیلر واوراده درحال بیعته قیام ایله شریف عبدالمطلب حضرتلریله وقعه‌یی خبر آلان وکلا وزرا امرا واهالی پیدر پی حضوره شتاب ایدرك بر حظ وشادیٔ فوق العاده ایله بیعت اجراسنه باشلادیلر .

افتتاح بیعتده بر موجب مقاوله حریق قله‌سندن اشارت چکلدی وبکلك کمیلردخی درحال دوناندی‌ایسه‌ده طوپ انداختی بر آز تأخر ایتدی چونکه قورو صیقی طوپ خرطوجی یالکز قره‌قول کمیسنده بولنوب آنك اوکنه‌ده او آره‌لق بر تجار چکدرمه‌سی تصادف ایتمش وهوانك مساعده‌سزلکی جهتیله کورلتاغانه‌سیله کیتمکده بولنمش ایدی .

قره‌قول سفینه‌سنده بولنان بحریه ناظری قیصرلی احمد پاشا وقتیله طوپ آته‌مدیغندن طولایی فوق الحد تلاش ایدرك اوغلان حریف چابوق اول دیو باغیرمقده واشاغی یوقاری قوشه‌رق وحدتندن نه یاپه‌جغنی بیله‌میه‌رك اصطلاحات قپودانان اوزره حدتلی حدتلی سویلنمکده ایدی کمیلرك دونماسندن تقریباً بر چاریك صکره ایدی که طوپلر آتیلمغه باشلادی .

نهایت باب سرعسکریده بیعت مراسمنك ختامنه طوغرو سرعسکر پاشا سریاور میرآلای مصطفی بك ایله سلیمان پاشایه (سلطان مراد حضرتلری سلطان عبدالعزیز سرایدن چیقوب طوپ‌قپو سراینه نقل ایتمدکجه‌طولمه‌بغچه سرای همایونی تشریف ایتمیه‌جکلردر جوهر آغانی جلب‌ایله سلطان‌عبدالعزیز حضرتلرینی چیقارسونلر) دیو خبر کوندردیلر .

پاشای مومی‌الیه(شاید چیقمم دیو تعند صورتی کوستره‌جك اولدقلری حالده نه‌یولده طورانمق لازم کله‌جکی حقنده برامر دیکرویردیلرمی)دیو سؤال‌ایدوب خیرجوابی آلمسی اوزرینه اظهار تأسف ایتدی‌و (نه ایسه بر چاره‌سنی بولورز) دیوب دارالسعاده آغاسی جوهر آغانی چاغردی .

آغای مومی الیه اول‌امرده خوفاً اختفا ایدرك کندوسنی یوقدر دیدرتمسی اوزرینه پاشای مومی‌الیه سلطان مراد حضرتلرینك آدملری وساطتیله خفیاً بولندیغی محلی تحقیق ایدرك تکرار (بولندیغی محلی‌خبر آلدم کلورم جبراً چیقاررم صکره عیب اولور بونده‌خوف ایده‌جك برشی یوقدر کندولرینه بعض تبلیغات‌واراداتی‌اخطار ایده‌جکم)دیوخبر کوندردی آنك‌اوزرینه والده دائره‌سنده‌کی قپو آچیلوب بش آلتی طواشی ایله آغای مومی الیه چیقه‌رق وجاده اورته‌سنده طورمقده بولنان سلیمان پاشانك قارشوسنه کله‌رك اتك اوپرجه‌سنه تمنا ایتدی .

قیمت ذاتیه وصفاتیه‌دن من‌کل الوجوه محروم اولان بوزنجینك

برطاقم سفهای وکلا ومأمورین وبعض امرای عسکریه دامن اقبالی اوپرلر وکندولرینه مرجع وحامی طانورلرایدی یامحول الحول والاحوال

پاشای مومی الیه (حکم قضا وقدر بویله ایمش ملتی خشنود ایتمدی افعال وحرکاتندن ممنون اولمدیلر کندوسنی خلع ایتدیلر سلطان مراد حضرتلری اتفاق علما ووکلا وملت ایله جلوس ایلدی وعبدالعزیز افندی حضرتلرینك همان طوپقپو سرای همایونه نقل ایتملرینی اراده ایتدی اولاد وعیالندن قاچ کشی ایسترلرسه همان برابرلرینه آلەرق تشریف ایتسونلر قورقمسونلر و حیاتلرندن امین اولسونلر تهلکەدن مصوندرلر آنلرك قیللرینه کله جك خطا ایچون ینه بوعسکر باشنی قویمشدر چونکه شخصلرینه سوءقصد یوقدر وبوحرکت برغرضه مستند دکلدر سلامت ملتی آرزودن ایلری کلمشدر لکن شاید سرایدن چیقمقده تردد کوستررلر ویاخود تعند ایدرلر ایسه نتیجه‌سی وخیمدر وبو وخامتدن حاصل اولەجق مسئولیت کندولرینه قالیر بومسئولیتی اوزرلرینه آلمسونلر ورجاایدرزکه بزیده بویله آغیر بر مسئولیت ایچنده بولنمقدن محافظه بیورسونلر بر دقیقه فوت ایتمیوب همان تشریف ایتسونلر) دیر .

جوهر آغا جواباً الّنی اوغشدرەرق (بن بونلری نصل عرض ایدرم) دیمسیله پاشای مومی الیه (آرتق اوصره کچدی همان تعجیل ایتسونلر تشریف بیورسونلر) دیدی .

بونك اوزرینه جوهر آغا طولمه‌بغچه قره غولنه کیدرك ردیف پاشایه مراجعت ایدر .

سرای اطرافی قوردون تحتنه آلندیغی صرهده سلطان عبد-
العزیزك سرقرناسی حافظ محمد بك ایله سرکاتبی عاطف بك عربه
سوار اولەرق کلمشلر وردیف پاشا دخی مکتب حربیه خواجه‌لرندن
وارکان حرب قول اغالرندن بدری افندی‌یه بالترفیق مومی الیهمایی
تحت الحفظ باب سرعسکری‌یه کوندرمش ایدی سرعسکر پاشا بعض
خصوص ایچون سرایه کیرملرینی ترخیص ایدرك اعاده ایلدیکندن
بوصرەده آنلرده طولمه باغچه قرەغولنه کلدیلر ردیف پاشا جمله
مواجهه‌سنده (اکر دنیاده برآز دها عمر سورمك ایسترایسه
همان طوپ قپو سراینه نقل ایتسون) جواب قطعیسنی ویردی
وجوهر آغا ایله برابر باش مابینجی ایله باش کاتب بو خبری حاملاً
نزد سلطان عبدالعزیزه کیتدیلر .

باش کاتب عاطف بك جمله‌دن اول طورانەرق : مراد افندی
جلوس ایتمش وافندیمزك ده طوپ قپو سرای همایوننده استراحتلری
فرمان بیورلمش دیر بوسوز اوزرینه ایکنجی خزینه‌دار قالفه:
کوزلرکز کور اولسون . . . هپکز بیلور ایدیکزده اخطار
ایتمدیکز جمله‌کز برلکسکز دیو اطالهٔ لسان ایتمسیله سلطان
عبدالعزیز : صوص آرتق اولقردینك صره‌سی کچدی صا قومی
کتورك یوسفله محمودنزه‌ده چاغرك دیر اون برقادین وبش طواشی
ایله یوسف عزالدین افندی ومحمود جلال الدین افندی‌یی برابر
آله‌رق قایقلره راکباً وقره‌قول صندالری اطرافنده اولدیغی حالده

طوپ قپوسراینه چیقار وتهیئه ایدیلان عربه‌یه راکباً قصرهمایونه نزول ودخول ایلر .

سلطان عبدالعزیز سرایدن خروج ایده‌جکی صره‌ده سلیمان پاشانك سرایك ساحل قپوسنه قویدیغی بش آلتی نفر قره‌قولك چاوشی پاشای مومی الیهه کاور برتمنا ایدر و (عبدالعزیز افندی شمدی چیقه‌جق ایمش چیقارکن بز نه معامله‌ده بولنه‌جغز) دیر سلیمان پاشا دخی لطیفه قبیلندن اوله‌رق (سز نه یاپمق ایستیورسکز) دیو سؤال ایدر چاوش جواباً (نه امرایدرسه‌کز آنی یاپمق ایستیورز) دیمسی اوزرینه پاشای مومی الیه (چیقارکن حاضر طوروب اوکنزه باقکز صاقین باشکزی قالدروب یوزینه باقمیکز غایت رعایتلو طورانکز شاید سزه برشی سؤال ایدرسه جواب ویرمیکز هرنه معامله ایدرسه ایتسون ینه سز اوکنزه باقکز حتی ایچکزدن بریکزی اوروب اولدرسه بیله باقیلریکز ینه رعایتده قصور ایتمیکز دیو تنبیه ایلدی حال بوکه هیچ بونلره حاجت مس ایتمکسزین سکوت وسکونت ایله عسکرك اوکندن کچه‌رك قایغه بیندی .

سلیمان پاشا دیرکه برنجی دفعه اوله‌رق عزیزافندی تعبیرینی اوچاوشك آغزندن ایشتدم .

سلطان عزیزك طولمه بغچه سرایندن انفکاکنی متعاقب سلطان مراد حضرتلری سرایی تشریف ایتدیلر وتشریف همایون عقبنده‌ینه طوپلر آتلمغه باشلادی سرایی محیط ومحاصر اولان عسکر هپ بر آغزدن متناوباً (پادشاهم چوق یاشا) و (ملت چوق یاشا) صدالرینی رفع آسمان وایکی ساعت مدت بوغلغلهٔ شادمانی بی ورد زبان ایلدیلر .

بو صره‌ده بشکطاش اهالیسی وخواجه‌لریله برلکده اورایه

سكيرتن صبيان مكاتبی شاكردانی دخی پیدرپی مكتب حربیه شاكردانك محافظ بولندیغی مطبخ قپوسی قربنه تحشد ایله عسكر ایله برلكده (پادشاهم چوق یشا) (ملت چوق یشا) زمزمه سیله تزیین لسان ایتدی وقدری افندی اسمنده برخواجه صوت بلند ایله سلامت ملت نامنه دعا خوان اولوب جمله اهالی وعسكر وحاضر بولنان صبیان اعلای صوت آمین ایله رقت فزای عالمیان اولدیلر .

بو معركهٔ شادمانی سرای همایون پیشكاهنده آقشامه قدر دوام ایتدیكی كبی سكنهٔ استانبول دخی رفع ظلمت استبداد شوق وشطارتیله یكدیكرینی تبریك وتبشیر ایدرك معانقه وبوكون فاتحهٔ سعادت استقبال دولت وعیدا كبر ملتدر دیه رك عادتا معایده ایلدیلر .

سلطان مراد حضرتلرینك سرایی تشریفلرندن برآز صكره مسدود اولان طولمه بغچه جاده سی آچلدی وآقشام اوستی سلیمان پاشا یالكز بشنجی طلیعه طابورینی سرای محافظه سنه ترك ایله دیكر طابورلری آرقه سنه آله رق موسیقه ملت هواسنی ترنمساز اولدیغی حالده طاش قشله یه طوغری كیدوب عسكر قشله یه وشاكردان مكتب حربیه یه دخول ایتدیلر .

وقعهٔ خیریه نك خاتمهٔ اوان حدوثی اولان بیك ایكی یوز طقسان اوچ سنهٔ هجریهٔ نبویه سی شهر جمادی الاولیسنك یدنجی ومایس رومینك اون سكز ومایس افرنجینك اوتوزنجی صباحنك ساعت طقوزندن كه عسكر طاش قشله دن بسمله خوان حركت

وتقدم اولمش ایدی زمان عودت اولان آقشام ساعت اوندیرینه قدر یعنی اون درت ساعت بلا انقطاع فرقهٔ جنودیهٔ فداکاران اوزرینه رحمت نازل اولدی کویا که اهل سموات سکنهٔ زمینك غلغلهٔ شاباش وتحسیننه متناظر اولهرق دریای لطف وعنایت ربانیه‌دن بو فدائیان ملت اوزرینه کلاب افشان بشارت وتقدیس ایدیلر .

اولکون ایدی که مدحت پاشا حضرتلری مشروطیت اداره ومسئولیت وکلایی متعهد ومعلن قلمه آلدیغی نطق همایون مسوده‌سنی بعض محرملرینه وبو مسئله‌ده الك زیاده عرض فداکاری ایله ذی علاقه کورینان سلیمان پاشایه سرایده کوسترمش ایدی نه چاره که صدر وقت اولان محمد رشدی پاشا آقشام اولدقدن صکره نیجه سنه‌لردن بروما‌لوفی اولدیغی ذوق استبداده خلل کتیرمامك عزمیله مسوده‌نك تحریف وتبدیلنه قیام ایتدی واستبداد جبلیده آندن یك کروقالمیان حسین عونی پاشا دخی ایکی یوزلی ادارهٔ لسان ایله برطرفدن بو فکرك خادملرینه وخصوصیله سلیمان پاشایه (بو حریف سوزنده اصرار ایدیور نظر اغیارده بینمزده شقاق کورنمسون دیو حفظ لسان ایدیورم هله برآز صبر ایدك) زمینده ادارهٔ لسان ودیکر طرفدن فکر مستبد صدارتی ترویج ایلر ایدی .

مدحت پاشا لساننددن دخی (بو ایکی متفق مستبده قارشو نه یاپه‌یم اوچمز بربریمزك قولنه اتباعه سوز ویرمش ایدك) کلهٔ عجز تممه‌سندن بشقه سوز صدور ایتمدی .

والحاصل موجه بر نطق همایون مسوده‌سی قلمه آلنه‌رق عرض

ایله اعلان واشاعه ایدلدی ایسه‌ده خلقك مترقب صدوری اولدیغی
مشروطیت اداره‌جه بر وضوح وصراحت اولمدیغندن وبو فکرلك
خادمین ودلالاتی گفتگوی‌ده چوغالتدیغندن جمادی‌الاولینك
اون آلتنجی ومایسك یکرمی یدنجی پنجشنبه کونی باب فتوا پناهیده
مشروطیت اداره‌نك دولت عثمانیه حقنده رد ویا قبولی شقلرندن
هانکیسنك ارجح وانسب اولدیغی تعیین ایچون بر مجلس مخصوص
منعقد اولدی .

مجلس مذکور ارکانی معلوم العدد مجلس خاص وکلا اعضاسیله
دارشورا رئیسی ردیف پاشا وقاضیعسکر سیف الدین افندی وفتوا
امینی خلیل افندی واو آره‌لق رتبه‌سی فریقلکه ارتقا ایدن مذکور
الاسم مکاتب عسکریه ناظری سلیمان پاشا واعضای طبیعیه حکمتی
آلان آمدی ومکتوبی بکلردن عبارت ایدی .

ذاتاً برقرار سالم آلمق اعتقادیله جمع اولنمه‌مش ویالکز صدر وقتك
افکارناسی اویالامق عزمیله طوپلامش اولدیغی بو مجلسده جریان
ایدن مذاکرات ضبط اولنمامش ایسه‌ده صدراعظم محمد رشدی
پاشا (مشروطیت اداره‌یه اهل وطنده عدم قابلیت وحریت اهالیده
انواع مضرت موجوددر) اقوال سخیفه‌سیله وبو فکره مترتب بر
طاقم دلائل غیر معقوله ایله بحثی اوزاتدی ونهایت (بز اهالی‌یه بعض
مساعدات کوستردلم که آنلر دولتدن حقوقمزی استحصال ایتدك
ظن ایتسونلر لکن نفس الامرده برشی ویرمش اولمیه‌لم سوزینی
درمیان ایدنجه اولوقته قدر سرعسکر حسین عونی پاشا ودارشورا

رئيسى رديف پاشادن بحثك عسكرلكه عدم تعلقى جهتيله سوزه قاريشمه‌مسى حقنده آقشامدن امر آلمسى اوزرينه نتيجه‌يه مترقباً سكوت ايتمكده بولنان سليمان پاشا آرتق صبر وتحملدن قاله‌رق بولنديغى صف نعالدن قيام ايتدى وصوت بلند ايله صدر اعظمه خطاباً (پاشا حضرتلرى تبدل سلطنت حال حاضر استبدادى وقايه ايچون اولمدى هركس تأمين استقبال ملت ايچون بو فدا كارلغى درعهده ايتدى بو ايشى ياپانلرك نه سلطان مخلوعه برغرض شخصيلرى ونه‌ده شمديكنه برنسبت مخصوصه‌لرى وارايدى مذاكراته بودقيقه‌لرى نظر اعتنايه آله‌رق دوام بيوركز) ديدى .

آندن صكره ينه بين‌الاعضا برخيلى مناقشات دوام ايدوب مشروطيت اداره‌نك اوآره‌لق ملتزم وحاميسى بولنان وفقط اعضاسنك انكلتره پارلمنتوسنه توفيقاً صرف مبعوثين مسلمه‌دن ترتيبنى مدعى اولان نامق پاشايه صدرمشاراليه (آرتق سن روژ [١] اولمشسك) ديو خطاب ايلديكى كبى مدحت پاشا وخليل شريف پاشا كبى مروج مشروطيت اولانلرى‌ده برصورتله رد وتزييفه چابالامقده ايدى .

بوصره‌ده ناچار قاله‌رق وقول مسكت اولمق اوزره جمله‌يه خطاباً (جانم بواهاليه امتياز ويرمكه كلمز ويردكجه دائما ذها

---

[١] روژ فرانسزجه قيرمزى ديمكدركه مجازاً مفرط معناسنده مستعملدر .

زیاده‌سنی طالب اولورلر قناعت ایتمزلر ایشته کریدلیلره چنده امتیاز ویرلمش ایدی باقك ینه تو سیعنی طلب وادعا ایدییورلر) دیدی.

سلیمان پاشا جواباً (کریدلیلره وقتیله اوامتیاز ویریلوبده سوء مثال توارث ایده‌جکنه دولت تربیه‌لرندن عاجز قالدی ایسه آطه‌دن کاملاً کف ید ایتملی ایدی بکا قالیرسه بونلر امتیازی دولتدن دکل شخصدن ایستیورلر مات مجلسنك وجودی بومثللو مستدعیاته محل وصلاحیت براقمز) دیدی و بزده کافهٔ مصالح دولت وکیل مطلق عنوانیله مبجل صدر اعظملرك فکر وارادهٔ شخصیه‌سنه منحصردر بونوع صفت وکالت رفع وسلب اولمالیجه اومثللو مطالب غیر مشروعه‌نك اوکی آلنماز دیمك ایستدی .

صدراعظم پاشا حضرتلری بوسوزه پك زیاده اظهار چهرهٔ اغبرار ایتمسی اوزرینه مدحت پاشا سلیمان پاشا لساننده اوله‌رق بعض مرتبه تعمیر تعبیراتنه قیام ایتدی ایسه‌ده اویدوره‌مدی .

والحاصل حضاردن جودت پاشا صفوت پاشا وسیف الدین افندی کبی برطاقملری طرفینه ملایم لسان استعمال وراشد پاشا وسرور پاشا کبی بر آزی‌ده مشروطیت اداره لهنده غایت متحاشیانه برقاچ سوز صرف ایدوب شیخ الاسلام خیراه افندی وحسین عونی پاشا ویوسف پاشا وغالب پاشا وقیصرلی احمد پاشا وردیف پاشا کیبلری‌ده همان هیچ بر سوزه قارشمیه‌رق مذاکرات جاریه‌یی استماع ورضا پاشا وحالت پاشا وفتوا امینی خلیل افندی کبی برقاچی‌ده افکار صدارتی تقدیراً ترویج قاعدهٔ استبداد ایتدیلر .

حتى خليل افندى وكلايه خطاباً (افندم سز امناى دولتسكز ماشاء جمله كز عقلادن وامور ديده سكز آناطولينك روم ايلينك برطاقم جهلهٔ اتراكنى طوپلايوبده آنلردن استفسار رأى وتدبيرمى ايده جكسكز هر ايشى عادلانه رؤيت ايديكز شايد بر مسئله ده اشتباه واقع اولورسه فتواى شريفه مراجعت ايديكز) ديدى .

بونك اوزرينه صفوت پاشا وجودت پاشا وسليمان پاشا خواجه افنديننك قول سخيفنى رد ايله آناطولى وروم ايلنده رأيلرندن استفاده اولنور بر چوق آدملر اولديغنى وبو قولك مجروحيتنى دلائل عديده ايله سرد وارائه ايتديلر .

بر آز قيل وقالدن صكره حسم نتيجهٔ قرار مجلس آتى يه بالتعليق طاغلندى وصكره ده اجتماع ميسر اولمدى .

همان جناب واهب الآمال مقصد اقصاى ملته وصول احسان ايلسون آمين .

اخطار

كتابك تاريخ تحريرى اوله رق كوستريلن « ١٢٩٣ تاريخى » هجرى در . تاريخ رومى اعتباريله « ٩٢ » ده يازلمش در .

3 1761 06981459 8